

II. Blokea. ENPRESEN ADMINISTRAZIOA

4. Enpresaren Ekonomia

ENPRESAREN KONTZEPTU OROKORRA

Enpresa kontzeptua diziplina anitzekoa da, alegia, ezagutza-esparru desberdinetatik aztertu beharrekoa.

Enpresaren dimentsio guztiak kontuan izanik, ezaugarri nagusi hauek aipa daitezke:

- ✓ Enpresa antolakuntza edo organizazio bat da. Enpresak bame-egitura jakin bat du,
- ✓ hierarkia jakin bat, irabaziak edo mozkinak lortzea helburu duena.
- ✓ Enpresa ekoizpen-banakoa da. Enpresak faktore ekonomiko jakin batzuk konbinatzen ditu eta eraldaketa-prozesu baten bidez produktuak edo zerbitzuak lortzen ditu.
- ✓ Enpresa banako finantzario bat da. Enpresak kapital jakin bat izaten du eta kapital hori inbertitu egiten da.
- ✓ Enpresa helburu jakin batzuk dituen erabaki- eta zuzendaritza-banako bat da.
- ✓ Enpresa sistema sozial bat da. Gizaki-talde batek osatzen du enpresa; haien artean harreman formalak eta ez -formalak izaten dituzten gizakiak.

Enpresa jarduera ekonomikoaren zentroa da, ingurune sozial eta juridiko batean txertatua, arduradun baten edo gehiagoren zuzendaritzapean eta kontrolpean dagoena, eta gizakien premiak zuzenean edo zeharka asetzeko ondasun eta zerbitzuak lortzeko helburua duena.

ENPRESAREN HELBURUAK

Enpresaren helburuak enpresaburu edo enpresariaren helburuak dira, bere **irabaziak maximotzea** alegia.

Enpresaren zuzendaritza da helburu hori erdiesteko enpresa gidatzen duena, eta **helburuen gatazka** izan daiteke hor. Akziodunek irabazien maximotzeaz zer ulertzen duten, eta zer ulertzen duten zuzendariak, besteak beste.

Egun, enpresaren munduan oso erabilia da esaldi hau: *“Bezeroa gogobetetzea lortu behar dugu”*. Horren atzean daude gogobetetze horretatik ateratzen diren onurak.

ENPRESAREN ELEMENTU OSAGARRIAK

Enpresaren definizioan aipatu bezala, helburu bera lortzea xede duten elementuen multzoaz ari gara (Pérez Gorostegui, 1995). Hortaz, enpresak honako elementu hauek ditu:

Giza elementuak

Hauek faktore aktiboak dira. Giza elementuek beste elementu guztiak abiarazten dituzte. Giza elementuak honela sailkatzen dira:

- Kapitalaren jabeak edo bazkideak.
- Administratzaileak edo zuzendariak.
- Langileak edo enplegatuak.

Elementu materialak

Faktore pasiboak dira. Enpresaren ondarea osatzen dute.

Materialak ez diren elementuak

Aurreko bi elementuen baturaren balioa handitzen duten elementuak:

- Antolakuntza: erlazioak, komunikazioa, koordinazioa...
- Helburuak: sinergiak...
- Enpresaren merkatuarekiko irudia.
- Ezagutzak, gaitasunak, enpresaren kultura, eta abar.

ENPRESAREN DIMENTSIONA NEURTZEKO KONTZEPTUA ETA IRIZPIDEAK

Enpresa-mota ugari dago; eta nola ez, baita horien sailkapen ugari ere. Baina nagusienak hauexek dira:

1. Enpresaren helburuaren araberako sailkapena.
2. Jabetzaren arabera enpresa pribatuak (kapitala partikularren esku dagoenean), publikoak (kapitala Estatuarena denean) eta kooperatibak edo enpresa sozialak (bertako langileak jabe direnean) bereizi ahal dira.
3. Jardueraren araberako sailkapena.
4. Tamainaren araberako sailkapena.
5. Faktoreen intentsitatearen araberako sailkapena.
6. Ekoitzitako produktuaren araberako sailkapena.

ENPRESAREN HELBURUAREN ARABERAKO SAILKA PENA

Enpresa sortzerakoan (eskriturak idaztean) sortzaileek adierazten duten helburuaren arabera, bi enpresa-mota desberdin ditzakegu.

- ***Merkataritza-sozietateak***: helburutzat mozkina sortzea duten enpresak dira. Horretarako, jarduera jakin bat egingo da, jarduera hori finantzatzeko kapital-kopuru jakin bat osatzen dute sortzaileek eta enpresari izaera juridiko zehatza ematen diote.
- ***Irabazirik bilatzen ez duten sozietateak***: horien helburua ez da ahalik eta mozkin handiena lortzea; aitzitik, honelakoak izaten dira sozietate-mota hauen helburuak:
 - ✓ *Helburu soziala*: adin txikikoen edo zenbait giza talderen babesa, eritasun jakin baten aurkako borroka (besteak beste, minbiziaren aurkako sozietateak, drogamenpekotasunaren kontrakoak, etab.), hezkuntzaren garapena hainbat mailatan (Fullbrighth Fundazioa, Ramon Areces Fundazioa edo BBVA Fundazioa; besteak beste, ikasketak egiteko bekak ematen dituztenak).
 - ✓ *Helburu kulturala*: esate baterako, Nobel Fundazioa, bere izena daramaten sariak babesten dituenak, etab.
 - ✓ *Helburutzat kirola dutenak*: klubak edo kirol-elkarteak.
 - ✓ Aurrekoen desberdinak diren beste zenbait helburu dituzten elkarteak.

JABETZAREN ARABERAKO SAILKAPENA

Kapitalaren jabetza zeinen eskuetan dagoen kontuan izanik, enpresa-mota hauek bereizten dira:

a) Enpresa publikoak. Estatua edo Administrazioa da enpresaren jabea, zeinahi delarik ere (Estatuko administrazioa, autonomia-erkidegoa, foru-aldundia...).

Batzuen helburua ez da mozkinak lortzea, interes orokorrekoak izanik, beharrezkoak baitira estatuak funtzionatzeko.

Beste batzuk, ordea, merkataritzako enpresen parekoak dira funtzionatzeko moduari dagokionez.

Ekimen errentagarriak ez direlako (esaterako, hainbat garraiobide), edota arrisku handiko arloak direlako (adibidez, ikerkuntzako enpresen kasuan) ekimen pribatuak ustiatzen ez dituen arloak lantzen dituzte. Ondoko hauek dira enpresa publikoaren ezaugarri nagusiak:

- **Administrazio publikoaren jabetza** da enpresa, edo agente horrek kontrolatzen du; izan ere, besteak beste, zuzendaritza izendatzeko ahalmena baitu, baita enpresak hartuko dituen ildo estrategiko nagusiak ezartzeko ahalmena ere.
- **Xede publiko jakin batzuk lortzeko** sortzen da enpresa publikoa, eta horren ondorioz, xede hori lortzeko erantzukizun publikoa du.
- **Merkataritza-jarduera** izaten du enpresa publikoak, ondasunak eta zerbitzuak merkaturatzen ditu, beti ere gutxienez kostuak berdintzeko asmoz.

JABETZAREN ARABERAKO SAILKAPENA

b) Enpresa pribatuak. Banakakoak eta sozialak izan daitezke, jabetza-mota eta gestio-eskubidea kontuan harturik:

b.1) Banakako enpresak: enpresa eratzeko modurik sinpleena da. Enpresari bakar batek jartzen du kapitala, eta bere ondasunen kargutan hartzen du enpresak harturiko konpromisoen erantzukizuna.

b.2) Sozietateak (ikus puntu hau zehatzago atal honen eranskinean):

b.2.1) Sozietate kolektiboa Bazkide-talde txiki batek osatuak. Bazkideek beren ondasunen kargutan eta modu solidarioz hartzen dute hirugarrenekin hartutako zorren erantzukizuna. Familia-enpresak eta enpresa txikiak izaten dira.

b.2.2) Sozietate komanditarioa. Bi bazkide-mota izan ditzake: Bazkide batzuk sozietate kolektiboetakoak bezalakoak izan daitezke; beste batzuk, komanditarioak dira, eta sozietateari beren ekarpena egitea dute ardura bakarra, ezin baitute enpresaren zuzendaritzan parte hartu.

b.2.3) Erantzukizun mugatuko sozietatea. Bazkideek "ekarpenak" eginez parte hartzen dute, eta sozietatearen estatutuek ezartzen duten mo duan erantzun behar dute soilik hirugarrenen aurrean, sozietateari egindako ekarpenen kargutan.

b.2.4) Sozietate Anonimoa. Kapitala proportziozko parteetan edo "akzioetan" dago banaturik. Bazkideek akzioak sal ditzakete gainerakoekin inolako kontrolik gabe. Enpresak burtsan badihardu, bertan saltzea dago, eta zenbait eskubide ematen dizkiete jabeai.

JABETZAREN ARABERAKO SAILKAPENA

c) Enpresa mistoak. Enpresa publikoak eta pribatuak fusionatuz sortzen dira, normalean, enpresa publikoaren egoera ekonomiko-finantzario txarragatik, Estatuak dirua sartuz gero, fusioaren bidez aurrera atera daitezke eta. Kasu honetan, Administrazio publikoa akziodunetariko bat da.

d) Kooperatibak. Bazkideek lankidetzaren bidez lortu nahi dute mozkina. Kooperatiba- mota hauek daude:

d.1) Langileenak: langile-talde batenak dira, eta haien artean banatzen dira mozkinak. Euskal Herrian tradizio sendoa dute, Gipuzkoan batez ere.

d.2) Ekoizleenak: ekoizleak eskala-ekonomiez baliatzeagatik eta negozioazioindarrak biltzeagatik elkartzen dira. Kasu ezagun bat: ardo-ekoizleen kooperatibak.

d.3) Kontsumitzaileenak: bazkideak erosketa-baldintza hobeak eta deskontuak lortzeko elkartzen dira, adibidez, zenbait enpresatako langileen kooperatibetan bezala.

JABETZAREN ARABERAKO SAILKAPENA

Forma juridikoa		Eratzea	Gutxieneko kapital soziala	Gutxienezko bazkide kopurua	Erantzukizuna
Bakarkako enpresaria		NANa. Merkataritza Erregistroan inskripzioa borondatezkoa da	Ez dago	1	Mugagabea
Sozietate kolektiboa		Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	Ez dago	2	Mugagabea
Sozietate komanditarioa	Sinplea	Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	Ez dago	2	Mugagabea: bazkide kolektiboak Mugatua: bazkide komanditarioak
	Akzioetan	Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	60.101,21 €	3	Mugagabea: bazkide kolektiboak Mugatua: bazkide komanditarioak
Erantzukizun mugatuko sozietatea		Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	3.005,06 €	1	Mugatua
Enpresa Berria sozietate mugatua		Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	3.012 € gutxienez 120.202 € gehienez	5	Mugatua
Sozietate anonimoa		Eskritura publikoa eta Merkataritza Erregistroan inskripzioa	60.101,21 €	1	Mugatua
Lan-sozietatea	Lan-sozietate anonimoa	Eskritura publikoa, eta Merkataritza Erregistroan eta Lan Sozietateen Erregistroan inskripzioak	60.101,21 €	3	Mugatua
	Erantzukizun mugatuko lan-sozietatea	Eskritura publikoa, eta Merkataritza Erregistroan eta Lan Sozietateen Erregistroan inskripzioak	3.005,06 €	3	Mugatua
Kooperatiba-sozietatea		Eskritura publikoa, eta Merkataritza Erregistroan eta Kooperatiba Sozietateen Erregistroan inskripzioak	3.000 €	3	Mugatua
Sozietate zibila		Ahozko zein idatzizko kontratua	Ez dago	2	Mugagabea
Ondasun-erkidegoa		Ahozko zein idatzizko kontratua	Ez dago	2	Mugagabea

JARDUERAREN ARABERAKO SAILKAPENA

Enpresak sektoreka sailka daitezke. Jarduera ekonomikoen sailkapen hedatuena honako hau da:

- Jarduera primarioak edo erauzketakoak: nekazaritza, abeltzaintza, arrantza, basozaintza, etab.
- Jarduera sekundarioak edo eraldaketakoak: industria eta eraikuntza. Era berean, industria, ondoko azpijarduera hauen arabera sailka daiteke:
 - ✓ Oinarrizko industria: oinarrizko horniduren produkzioa eta banaketa (ura eta errekinak), lehengaien produkzioa (burdina eta altzairua, zementua eta hormigoia, beira, oinarrizko kimika, etab.).
 - ✓ Eskulan-industria: era berean ondorengo azpisektore hauetan sailka daiteke:
 - ✓ Metalaren sektorea (artikulu metalikoak, makinariaren eraikuntza, garraio-elementuen eraikuntza, eta abar.)
 - ✓ Elikagaien industria
 - ✓ Ehungintza eta jantzigintza, eta abar.
- Jarduera tertziarioak (edo zerbitzuak): hauen artean honako azpijarduera hauek aipa daitezke, besteak beste:
 - ✓ Administrazio publikoa
 - ✓ Merkataritza eta banaketa
 - ✓ Ostalaritza
 - ✓ Garraioak eta komunikazioak, eta abar.

Badira, bestalde, estatistika-erakundeek finkatzen dituzten sailkapen-sistema are zehatzagoak. Estatu Espainiarrean, esaterako, aipagarri da CNAE. European, NACE.

TAMAINAREN ARABERAKO SAILKAPENA

Gehienetan enpresak tamainaren arabera banatzen dira. Hala, maizenik, 4 motatan sailkatzen dira: enpresa handiak, ertainak eta txikiak.

Enpresa mikro, txiki eta ertainei ETE esaten zaie eta gaztelaniaz *PYME* (*pequeña y mediana empresa*). Sailkapen hori egiteko hiru irizpide erabiltzen dira gehienetan: salmenta-zifra, langile-kopurua eta aktiboaren zifra (edo beste zenbaitetan kapital-zifra).

Enpresa tamaina	Langileak	Sarrerak	edo...	Balantzearen totala
Handia	> 250	> € 50 m		> € 43 m
Ertaina	< 250	≤ € 50 m		≤ € 43 m
Txikia	< 50	≤ € 10 m		≤ € 10 m
Mikro	< 10	≤ € 2 m		≤ € 2 m

TAMAINAREN ARABERAKO SAILKAPENA

Enpresaren tamainaren inguruan zeresan eta eztabaida ugari izan da: zer da egokiagoa, enpresak dimentsio handia ala txikia izatea? Dimentsio handiko enpresak:

- ✓ Baliabide fisiko gehiago.
- ✓ Giza baliabide gehiago.
- ✓ Giza baliabideen prestakuntza handiagoa. Proiektu edota programa jakinetan parte hartzen duten lantaldeak prestatzeko ahalmena.
- ✓ Eskala-ekonomiei etekina ateratzeko ahalmena. Alegia, ekoizten den produktu bakoitzeko batez besteko kostu txilciagoak.
- ✓ Administrazio Publikoan eragina izateko aukera handiagoa (besteak beste, baliabideak lortzeko, eragin-eremuak babesteko, etab.)

Aitzitik, tamaina handiak izan ditzake kontrako faktoreak:

- ✓ Burokratizazioa eta zurruntasuna. Merkatuaren eta lehiakideen aldaketetara doitzeko ahalmen txikia. Berrikuntzak ezartzeko arazoak.
- ✓ Bezeroen eta akzionisten interesak zaindu beharrean, zuzendarien interesak zaintzea.
- ✓ Kostu finko handiak, eskariak beherantz egiten duenean nekez berdindu daitezkeenak.

ENPRESAREN INGURUNEA

Hiru dira **ekonomiaren** antolakuntzari buruzko **funtsezko galderak**: zer merkatugai eta zenbat ekoitzi, nola ekoitzi ondasunak, eta norentzat ekoitzi ondasun horiek.

Galdera horiei erantzun ahal izateko, oso era desberdinetan antolatu izan dira gizarteak historian zehar, baliabide urriak esleitzeko mekanismoak ezartzen dituzten askotariko sistema ekonomikoak garatuz.

Enpresa sistema irekia da, irekia eta ingurunearekin etengabeko interakzioa duena (Sistema Eskola).

Ingurunera egokitze enpresak duen gaitasunak beraren iraupena eta geroa mugatuko ditu.

Enpresaren jardueraren arrakasta izango da enpresak ingurunera egokitze egiten duen prozesuaren araberakoa.

Horregatik, enpresaren administrazioak “kanpoan” gertatzen denaz arduratzen diren jarduerak egin behar ditu, horrela lor baitezake kanpoaldeko gertakariei barnealdetik erantzunak ematea. Enpresak antena-efektua egin behar du.

Kontuan izan behar da aldaketak betidanik izan direla, baina gaur egungo aldaketak askozaz azkarrago gertatzen dira. Enpresak ingurunearekin duen interakzioa etengabekoa eta aktiboa da.

ENPRESAREN INGURUNEA

Enpresa kanpoaldetik...

Hartu Energia, baliabideak, finantziazioa, lehengaiak, eskulana...

Eman Ondasunak, zerbitzuak, dibidendua...

Enpresak zehatz-mehatz ezagutu behar ditu ingurunearen ezaugarriak eta bilakaera. Modu horretan definitu ahal izango dira zein diren enpresaren jardueran eragina duten faktoreak.

Esan bezala, ingurunea da enpresaren mugatik kanpo dagoen dena. Enpresaren ingurunea bi zatitan bana daiteke: **ingurune orokorra eta espezifikoa**.

Ingurune espezifikoa da enpresa zehatz batzuei zuzenean eragiten diena eta enpresen helburuekin harremana duena.

Ingurune orokorra da gizarte batean dauden enpresa guztiei eragiten diena.

ENPRESA ETA KONTABILITATEA

Unitate ekonomikoak edo enpresak ondasunak edo zerbitzuak merkaturatzen dituzten pertsona fisiko edo juridikoak, pribatuak zein publikoak dira.

Guztiek parte hartzen dute jarduera ekonomikoan: batzuek, zerbitzu eta ondare horiek eskaintzen, eta besteek, zerbitzu eta ondare horien eskatzen.

Kontabilitatearen xedea honako hau da:

“merkatuan mugitzen den informazio ekonomiko finantzario konplexu guztia txukun antolatuta egotea, metodologia berean oinarritzea, kuantitatiboki oinarri fidagarri eta arautuen bidez balioetsita egotea eta erabilgarria izatea.”

KONTABILITATE MOTAK

Kontabilitatearen adarrak sailkatzeko, hainbat irizpide aukeratu daitezke. Horietariko irizpide zabal bat makroekonomia eta mikroekonomia bereiztean oinarritzen da:

1. Kontabilitate makroekonomikoa:

- ✓ Errenta nazionalaren kontabilitatea
- ✓ Finantza-fluxuen kontabilitatea
- ✓ Ordainketa-balantzearen kontabilitatea

2. Kontabilitate mikroekonomikoa:

- ✓ Enpresaren kontabilitatea
- ✓ Unitate ekonomikoen kontabilitatea
- ✓ Sektore publikoaren kontabilitatea

Kontabilitate mikroekonomikoan, norentzat eginda dagoen, kanpo- eta barnekontabilitateak bereiz daitezke. Lehena normalizatuago edo arautuago dago, eta bigarrena, barneko erabiltzaileentzat eginda dagoenez, ez dago hain araututa:

- a. Kanpo-kontabilitatea = Finantza-kontabilitatea
- b. Barne-kontabilitatea = Kudeaketa-kontabilitatea

KONTABILITATE-INFORMAZIOAREN ERABILTZAILEAK

- **Kanpokoak:** Enpresaren zuzendaritza eta kudeaketan parte hartzen ez dutenek, eta informazioaren beharrean daudenak, enpresarekin dituzten harremanetan erabakiak hartu ahal izateko. Besteak beste:
 - ✓ Jabeak: ekitaldiko etekinak zein diren jakiteko.
 - ✓ Hartzekodunak: enpresaren kaudimen-gabeziako egoera aztertzeke.
 - ✓ Bezeroak: enpresaren etorkizuna zein den jakiteko.
 - ✓ Langileak: soldatak kobratzea ziurta daitekeen ala ez ikusteko.
 - ✓ Administrazio publikoa: zergen kobratzea zein izan daitekeen aurreikusteko, eta haren politika ekonomikoa, industrial, gizarte-arlokoa, eta abar diseinatzeko.
 - ✓ Lehiakideak: kolaboratu ahal izateko edo estrategia kopiatuz hobeto lehiatzeko.
 - ✓ Ikertzaileak: bere ikerketarako beharrezkoa den informazioa jasotzeko.
 - ✓ Gizartea, oro har.
- **Barnekoak:** Enpresaren kontrolerako, jarraipena egiteko eta erabakiak hartzeko erabiltzen dute informazioa. Informazio horrek zehaztasun handiagoa du, baina aldi berean ez dago kanpokoentzako bezain normalizatuta.
- Atal honetan, administratzaileak dira, zuzendaritza-erabakiak hartu ahal izateko, informazioerabiltzaileak.

Kontabilitate
orokorra

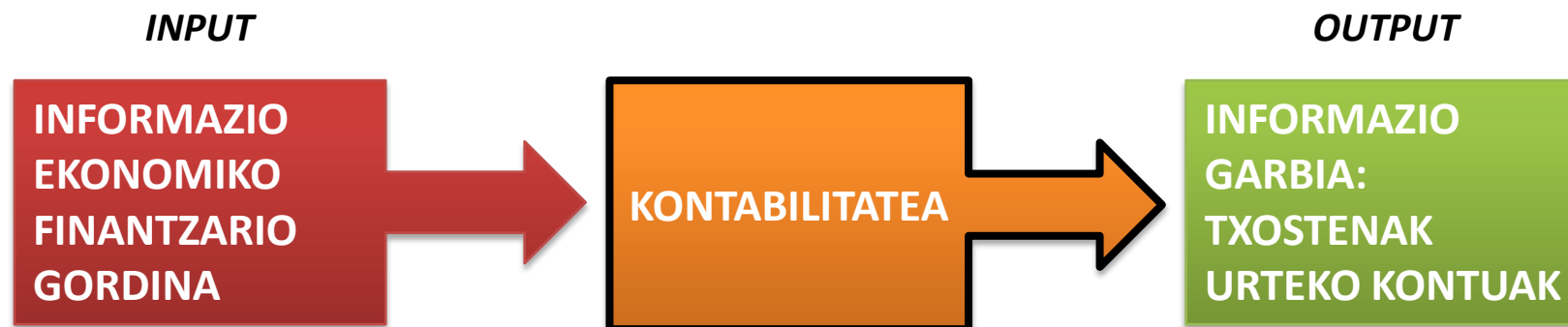
Kontabilitate
analitikoa,
Kostu
kontabilitatea

KONTABILITATE OROKORRA

Kontabilitatea orokorra, kanpo-erabiltzaileei begira lantzen da, eta, horiek osatzen duten aniztasuna kontuan izanik, kontabilitateak ematen duen informazioak normalizatua izan behar du. Horren ondorioz, haren lanketa eta prozesua araudi bati loturik dago.

Gainera, informazio normalizatu horrek fidagarria, garrantzitsua, ulergarria eta denboran zehar konparagarria izan behar du, bai enpresa beraren beste denbora-epe batzuekin baita beste enprekin ere.

Kontabilitatearen prozesuak, urteko kontuen bidez, informazio ekonomiko finantzarioaren laburpenak edo txostenak emango ditu, *output*ak:

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Azaroaren 20ko 1514/2007 eta 1515/2007 Errege Dekretuek onartutako egungo Kontabilitate Plan Orokorreko (KPO) eta Enpresa Txiki eta Ertainen Kontabilitate Plan Orokorreko (ETEn KPO) egitura bost zatitan banatzen da:

1. Kontabilitatearen Kontzeptu Esparrua.
2. Erregistratzeko eta balioesteko arauak.
- 3. Urteko Kontuak.**
- 4. Kontu-taula.**
5. Kontabilitateko definizioak eta erlazioak.

Lehen hirurak nahitaezkoak dira, eta azken biak, ez; hala ere, horiek aplikatzean, komenigarria da zenbait gomendio kontuan hartzea.

Ikus:

http://www.icac.meh.es/Documentos/PGC_2007.pdf

http://www.icac.meh.es/Documentos/PGCPYME_2007.pdf

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Urteko kontuak osatzen dituzten dokumentuak

- ✓ Balantzea
- ✓ Galdu-irabazien kontua
- ✓ Ondare garbiaren aldaketen egoera-orria
- ✓ Diru-fluxuen egoera-orria (borondatezkoa, balantzearen eredu normala betetzen duten enpresentzat bakarrik).
- ✓ Memoria

Urteko kontuak prestatzea

- ✓ Urteko kontuak hamabi hilabetetik behin egingo dira.
- ✓ Urteko kontuak enpresaburuak edo administratzaileek formulatu beharko dituzte, kontuen egiazkotasunaren erantzukizuna beren gain hartuz.
- ✓ Balantzea, galdu-irabazien kontua, ondare garbiaren aldaketen egoera-orria eta oroitidazkia behar den bezala identifikatu behar dira, dokumentuetako bakoitzean argi adieraziz dokumentu-izena, zein enpresatakoa den eta zein ekitaldiri buruzkoa.
- ✓ Urteko kontuetako balioak eurotan adieraziko dira.

Urteko kontuen egitura

- ✓ Enpresa Txiki eta Ertainen Kontabilitate Plan Orokorra aplikatzen duten enpresen urteko kontuak berentzat aurreikusitako ereduetara egokituko dira: **urteko kontu laburtuak...**

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Urteko kontuak. Irudi zintzoa

Urteko Kontuak garbi landu behar dira, eta ematen den informazioak (erabiltzaileek erabakiak hartzeko beharrezkoa duten informazio ekonomiko finantzarioa hori) ulergarria eta erabilgarria izan behar du.

Ezaugarriak:

- Informazioa **garrantzizkoa** da erabaki ekonomikoak hartzeko baliagarria denean, hau da, lehengo, oraingo edo geroko gertaerak ebaluatzen laguntzen duenean, edo lehen egindako ebaluazioak berresteko edo zuzentzeko balio duenean.
- Informazioa **fidagarria** da errore materialik ez duenean eta neutrala denean, hau da, zehertasunik ez duenean eta erabiltzaileek konfiantza izan dezaketenean adierazi behar duenaren irudi zintzoa dela.
- **Konparagarritasuna**: informazio horrek enpresak urteetan emandako urteko kontuak konparatzeko, beste enpresa batzuek garai berean eta denboraldi bererako emandako informazioa konparatzeko eta enpresen egoera eta errentagarritasuna kontrastatu ahal izateko balio behar du.
- **Argitasuna**: emandako informazioa aztertu ondoren, informazio horren erabiltzaileek informazio horretan oinarritutako erabaki arrazoituak hartzeko gai izan behar dute.

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Kontabilitate Printzipioak

Enpresaren kontabilitatea aurkezteko eta, batez ere, urteko kontuetako elementuak erregistratzeko eta balioesteko, honako kontabilitate-printzipio hauek aplikatuko dira nahitaez:

1. *Martxan dagoen enpresa:*

Kontrako frogarik ezean, etorkizunean aurreikusgarria den neurrian, enpresak aurrera jarraituko duela pentsatuko da, ez dagoela enpresa saltzeko edo likidatzeko asmorik.

Beraz, kontabilitateko printzipioak eta irizpideak aplikatzean, xedea ez da izango enpresa (osorik edo zati batean) transmititzeko ondare garbiaren balioa zehaztea edo enpresa likidatzeko likidazio-balioa kalkulatzea.

2. *Sortzapena:*

Transakzioen edo egitate ekonomikoen ondorioak gertatzen diren unean erregistratuko dira.

Urteko kontuek azaltzen duten ekitaldiari egotziko zaizkio urte horri dagozkion gastuak eta sarrerak, noiz ordaintzen edo kobratzen diren kontuan izan gabe.

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Kontabilitate Printzipioak

3. Uniformetasuna:

Aukera bat baino gehiago dagoenean eta irizpide bat hautatzen denean, denboran zehar mantendu egin beharko da, eta uniformetasunez aplikatu, elkarren antzekoak diren transakzioetan eta bestelako gertaeretan, irizpidea hautatzeko izan diren arrazoiak edo egoera aldatzen ez diren artean.

Horiek aldatzen badira, bere garaian hautatutako irizpidea aldatu ahal izango da, eta inguruabarrak oroitidazkian jaso beharko dira, aldaketak urteko kontuetan izandako eragin kuantitatiboa eta kualitatiboa zehaztuz.

4. Zuhurtasuna:

Ziurgabetasuna dela-eta, zuhurra izan beharra dago estimazioak eta balioespenak egitean. Halaber, arrazoizko balioari buruz ezarritakoa eragotzi gabe, ekitaldi-itxierako egunera arte lortutako irabaziak bakarrik kontabilizatuko dira.

Aitzitik, beti hartu beharko dira kontuan arrisku guztiak, ekitaldi berean nahiz lehenagoko batean sortuak, ezagutu bezain laster, baita urteko kontuen ixte-dataren eta formulatze-dataren artean ezagutzen badira ere.

KONTABILITATE PLAN OROKORRA

Kontabilitate Printzipioak

5. Ez konpentsatzea:

Arauren batek espresuki kontrakoa ezarri ezean, aktiboko eta pasiboko partidak ezin izango dira bata bestearekin konpentsatu, ezta sarrera eta gastuetakoak ere, eta bakoitza bere aldetik balioetsi beharko dira urteko kontuak osatzen dituzten elementuak.

6. Garrantzi erlatiboa:

Kontabilitateko printzipio edo irizpideren batzuk zorrotz ez aplikatzea onartuko da, zorroztasun ezak eragin handirik ez duenean, hau da, kuantitatiboki nahiz kualitatiboki garrantzi erlatibo txikia duenean eta, beraz, irudi zintzoa aldatzen ez duenean.

Garrantzi erlatibo txikia duten partidak eta zenbatekoak izaeraz edo funtzioz antzekoak diren beste batzuekin elkartuta aurkeztu ahal izango dira.

Kontabilitate-printzipioen artean gatazkaren bat sortuz gero, lehentasuna emango zaio urteko kontuek enpresaren ondarearen, finantza-egoeraren eta emaitzen irudi zintzoa emateko egokiena denari.

KONTABILITATE PLAN OROKORRA**Urteko kontuen egitura*****...urteko kontu laburtuak***

Enpresek urteko kontu laburtuak prestatu ahal izango dituzte ondorengo koadroan ikus daitezkeen hiru baldintzetatik bi betetzen badituzte:

URTEKO KONTUAK	AKTIBOA	NEGOZIOBOLUMENA	LANGILEKOPURUA
BALANTZEA eta OROITIDAZKIA	≤ 2.850.000 €	≤ 5.700.000 €	≤ 50
GALDU-IRABAZIAK	≤ 11.400.000 €	≤ 22.800.000 €	≤ 250

BALANTZEA

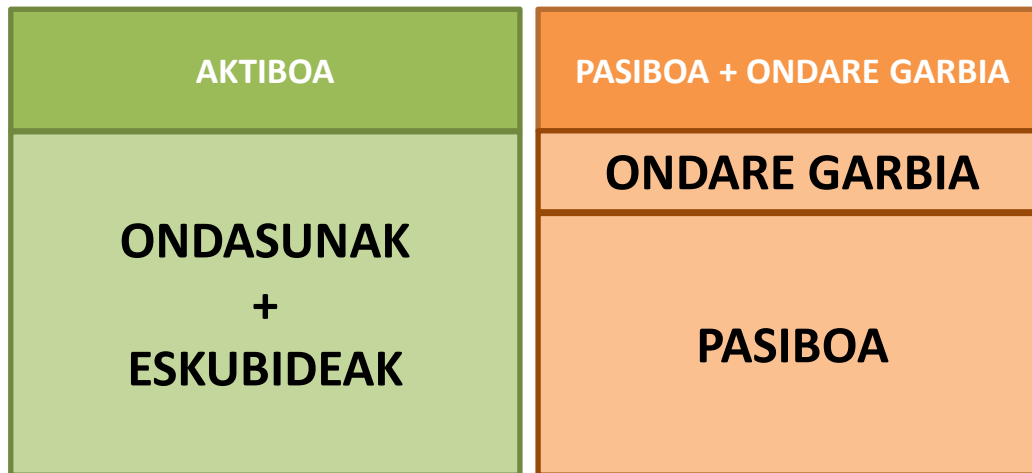
Kontabilitatearen helburuetariko bat informazio ekonomikoaren iturri izatea da.

Enpresaren ondarearen egoera, enpresaren finantza-egoera eta emaitzak zehazten ditu.

$$\text{Duguna} - \text{Zor duguna} = \text{Ondare garbia}$$

Duguna > Zor duguna → Ondare garbia > 0

Duguna < Zor duguna → Ondare garbia < 0

Egitura ekonomikoa

Zertan inbertitu duen enpresak

Funtsen aplikazioa

Finantza-egitura

Zelan finantzatu den enpresa

Funtsen jatorria

BALANTZEA

EZKERREAN	=	ESKUINEAN
AKTIBOA	=	ONDARE GARBIA + PASIBOA
DUGUNA	=	O. G. + ZOR DUGUNA
ONDASUN eta ESKUBIDEAK	=	O.G. + OBLIGAZIO eta BETEBEHARRAK
MATERIALIZAZIOA	=	JATORRIA (Propioa eta Kanpoko)
EGITURA EKONOMIKOA	=	FINANTZA EGITURA
INBERTSIOA	=	FINANTZAKETA
ELEMENTU POSITIBOAK	=	ELEMENTU PROPIOA eta NEGATIBOAK

BALANTZEA

Adibidea: Enpresa batek, azken hamabost urteetako jardueraren ondorioz, honako egoera honetan dago une honetan, gaur bertan:

AKTIBOA Guztira150.000€	PASIBOA + ONDARE GARBIA Guztira 150.000€
DUENA Lokal industrial.....100.000€ Altzariak20.000€ Ordenagailua.....3.000€ Furgoneta12.000€ Salgaiak3.000€ Dirua kontu korrontean.....12.000€	Duenaren Zor duena = 55.000€ ONDARE GARBIA ONDARE GARBIA 55.000€ ZOR DUENA Lokala erosteko bankuko mailegua..... 89.000€ Furgoneta erdia ordaintzeko..... 6.000€

Egitura ekonomikoa

Zertan inbertitu duen enpresak

Funtsen aplikazioa

Finantza-egitura

Zelan finantzatu den enpresa

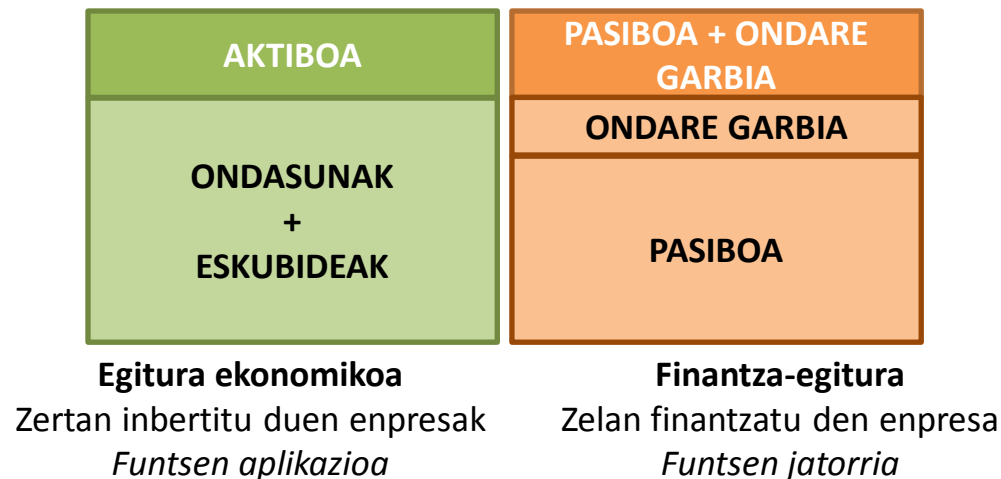
Funtsen jatorria

Beraz...

1.	Duena	=	Zor duena	+	Ondare Garbia
	150.000	=	95.000	+	55.000
2.	Ondare Garbia	=	Duena	-	Zor duena
	55.000	=	150.000	-	95.000
3.	Zor duena	=	Duena	-	Ondare Garbia
	95.000	=	150.000	-	55.000

Daukagunari **Aktiboa** deitzen badiogu, eta zor dugunari, **Pasiboa**. Gainerakoa **Ondare Garbia** izango da:

1.	Aktiboa	=	Pasiboa	+	Ondare Garbia
2.	Ondare Garbia	=	Aktiboa	-	Pasiboa
3.	Pasiboa	=	Aktiboa	-	Ondare Garbia

BALANTZEA

Balantzeak adierazten du data zehatz batean ondarearen egoera zein den.

Hiru ondare-masa nagusi bereizten dira balantzean:

Aktiboak:

Enpresak ekonomikoki kontrolatzen dituen ondasunak, eskubideak eta bestelako baliabideak dira, aurretiaz izandako gertaeren ondorioz eskuratuak.

Etorkizunean, aktibo horiek irabaziak edo etekinak eman diezazkioke enpresari.

Pasiboak:

Egungo betebeharrak dira, aurretiaz izandako gertaeren ondorioz sorturikoak. Betebehar horiek kitatzeko bidea etorkizunean enpresari irabaziak edo etekinak lortu beharko lituzke.

Ondare garbia: Enpresaren aktiboei pasibo guztiak kendutakoan geratzen den zatia da.

Bazkideek edo jabeek (enpresa sortu zenean edo geroago) egindako ekarpenak (pasibo izaerarik ez dutenak) eta emaitza metatuak (Galdu-irabazien kontuan jasotzen den emaitzak urtez urte) edo ondarea ukitzen duten bestelako aldakuntzak.

AKTIBOA**A) Aktibo ez-korrontea****I. Ibilgetu ukiezina**

1. Garapena (I+G)
2. Emakidak
3. Patenteak, baimenak, markak eta antzekoak
4. Merkataritza funtsa
5. Aplikazio informatikoak
6. Beste ibilgetu ukiezinak

II. Ibilgetu materiala

1. Lurrak eta eraikuntzak
2. Instalazio teknikoak eta beste ibilgetu materialak
3. Uneko ibilgetua eta aurrerakinak

III. Ibilgetu-inbertsioak

1. Lurrak
2. Eraikuntzak

IV. Taldeko eta elkarkidetzako enpresetan epe luzerako inbertsioak

1. Ondare-baliabideak
2. Maileguak enpresei
3. Zorra adierazten duten balioak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-aktiboak

V. Epe luzerako inbertsio finantzarioak

1. Ondare-baliabideak
2. Maileguak hirugarrenei
3. Zorra adierazten duten balioak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-aktiboak

VI. Zerga atzeratuarengatik aktiboak**B) Aktibo korrontea****I. Salmentarako gordetako aktibo korrontearak****II. Izakinak**

1. Merkataritzakoak
2. Lehengaiak eta beste horniketak
3. Uneko ekoizkinak.
4. Ekoizkin burutuak
5. Azpiproduktuak, hondarrak eta gai berreskuratuak
6. Hornitzaileri egindako aurrerakinak

III. Merkataritza-zordunak eta kobratzeko beste kontuak

1. Salmenta eta zerbitzuengatik bezeroak
2. Bezeroak, taldeko eta elkarkidetzako enpresak
3. Zordun anitz
4. Langileak
5. Zerga arrunteko aktiboak
6. Herri-erakundeekiko beste maileguak
7. Akziodunek (bazkideek) galdatutako ekarpenengatik

IV. Taldeko eta elkarkidetzako enpresetan e. lab. inbertsioak

1. Ondare-baliabideak
2. Maileguak enpresei
3. Zorra adierazten duten balioak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-aktiboak

V. Epe laburrerako finantza-inbertsioak

1. Ondare-baliabideak
2. Maileguak enpresei
3. Zorra adierazten duten balioak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-aktiboak

VI. Epe laburrerako aldizkakoketak**VII. Eskudirua eta beste aktibo likido baliokideak**

1. Altxortegia
2. Beste aktibo likido baliokideak

BALANTZEA**AKTIBOA:**

A. Aktibo Ez-Korrontea: enpresaren jardueran modu iraunkorrean erabiltzeko dauden elementuek osatzen dute. Enpresaren ekoizpen gaitasuna adierazten dute.

Bere iraupena enpresan luzea edo oso luzea da, hau da, enpresari epe luzean lotuta daude eta hiru ondare masetan sailkatzen dira: ibilgetu ukiezina, ibilgetu materiala eta ibilgetu finantzarioa.

Ibilgetu ukiezina. Substantzia fisikorik gabeko, hau da, izaera ukiezina edo inmateriala duten elementuen multzoa da. Eduki ekonomikoa duten eskubide iraunkorrek osatzen dute eta horrek, etorkizunean diru-sarrerak sortzeko gaitasuna eduki behar dutela erran nahi du.

- ✓ Jabetza industrialak
- ✓ Aplikazio informatikoak

Ibilgetu materiala. Ukigarriak diren eta ibilera luzea duten eta saltzeko edo beste produktuetan eraldatzeko ez diren elementuak. Enpresaren jarduera burutu ahal izateko erabiltzen dira.

- ✓ Lur eta ondasun naturalak
- ✓ Eraikuntzak
- ✓ Makineria
- ✓ Altzariak
- ✓ Informazio prozesutarako ekipamenduak
- ✓ Garraio elementuak

BALANTZEA**AKTIBOA:****A. Aktibo Ez-Korrontea:**

Ibilgetu finantzarioa. Finantza izaera duten ondasunek osatzen dute (enpresak beste enpresa batzuei eskuratutako errenta finkoko edo aldagarriko tituluak eta zeinen iraupena urte batekoa baino luzeagoa den).

- ✓ Ondare-tresnetan egindako epe luzeko finantza-inbertsioak
- ✓ Epe luzeko zorra adierazten duten baloreak

BALANTZEA**AKTIBOA:**

B. Aktibo Korrontea: enpresaren jarduera dela eta sarritan berritzen diren elementuek osatzen dute. Normalki ez dira enpresan egoten urte bat baino gehiago. Aktibo korrontea hiru ondare masetan sailkatzen da: izakinak, bihurtgarria eta erabilgarria, bere likidezia gradu txikiagoa edo handiagoa kontuan hartzen delarik.

Izakinak. Biltegiratu daitezken eta helburua epe laburrean salduta edo kontsumituta izatea duten elementuak.

- ✓ Salgaiak
- ✓ Lehengaiak
- ✓ Produktu bukatuak

Bihurtgarria. Epe laburreko mugaeguna duten enpresaren aldeko kobratzeko eskubideak. Bere balioa epe laburrean dirua bihurtzea espero da.

- ✓ Bezeroak
- ✓ Bezeroak K.M.E.
- ✓ Zordunak
- ✓ Epe laburrerako kredituak

Erabilgarria. Jadantik dirua diren ondare elementuek osatzen dute.

- ✓ Kutxa, euroak
- ✓ Banku K/K

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

ONDASUNAK agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 570. **Kutxa**. Normalean kutxa batean edo mahai baten kajoian gordetzen den eskudirua erregistratzen du.
- ✓ 572. **Banku eta kreditu erakundeak K/K**. Kreditu erakunde bateko kontu korrontean gordailatzen den dirua erregistratzen du.
- ✓ 300. **Salgaiak**. Enpresak erosi eta eraldaketarik gabe saltzen dituen merkantzien balioa erregistratzen du. (Merkataritza enpresak).
- ✓ 310. **Lehengaiak**. Enpresak gero produktueta eraldatzeko erosten dituen materialen balioa erregistratzen du. (Industri enpresak).
- ✓ 350. **Produktu bukatuak**. Enpresak erositako lehengaiak eraldatuz gero bezeroei saltzeko lortzen dituen produktuen balioa erregistratzen du. (Industri enpresak).
- ✓ 210. **Lurrak eta ondasun naturalak**. Enpresak dituen orubeak edo finken balioa erregistratzen du, bai eraikita, baita eraiki gabe baldin badaude ere.
- ✓ 211. **Eraikuntzak**. Enpresak dituen eraikuntzen balioa erregistratzen du (eraikuntzaren balioa lursaila kontutan hartu gabe).
- ✓ 213. **Makineria**. Saltzen dituen produktuak ekoizteko enpresak erabiltzen dituen makinen balioa erregistratzen du (enpresa industrialaren kasuan).
- ✓ 216. **Altzariak**. Enpresak dituen mahaien, aulkien, kalkulagailuen, idazmakinen eta abarren balioa erregistratzen du.

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

ONDASUNAK agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 217. **Informazio prozesatzeko ekipamenduak**. Enpresak dituen ekipo informatikoen balioa erregistratzen du (ordenagailuak, inprimagailuak, eta abar).
- ✓ 218. **Garraio elementuak**. Enpresak dituen ibilgailuen balioa erregistratzen du (autoak, furgonetak, kamioiak eta abar).
- ✓ 203. **Jabetza industrialak**. Jabetza industrialaren manifestazio ezberdinen jabetza, edo erabilera eskubidea edo erabilera ematearen truke ordaindutako zenbatekoa erregistratzen du (patenteak, markak, izen komertziala, dendaren errotulua eta abar).
- ✓ 206. **Aplikazio informatikoak**. Informatikako programen jabetza edo erabilera eskubidearen truke ordaindutako zenbatekoa erregistratzen du; honen barnean enpresak berak egindakoak ere sartuko dira.
- ✓ 28_. **Ibilgetuaren amortizazio** metatua. Enpresak egindako aktibo ez korrontearen (ibilgetuaren) urteko amortizazioen batuketaren balioa da. Guk “281. Ibilgetu materialaren amortizazio metatua” besterik ez dugu erabiliko.
- ✓ 206. **Ondare-tresnatan egindako epe luzeko finantza-inbertsioak**. Akzioetan egindako epe luzerako inbertsioak.
- ✓ 206. **Epe luzeko zorrak adierazten duten baloreak**. Obligazio, bono edo errenta finkoko beste baloretan egindako epe luzerako inbertsioak.

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

ESKUBIDEAK agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 430. **Bezeroak**. Enpresaren aldeko kobratzeko eskubideen balioa erregistratzen du, bezeroari kobrantza geroratzeagatik, fakturetan dokumentaturik eta egindako salgai edo produktu bukatuen salmentengatik sortu direnak.
- ✓ 431. **Bezeroak, kobratzeko merkataritza-efektuak**. Enpresaren aldeko kobratzeko eskubideen balioa erregistratzen du, bezeroari kobrantza geroratzeagatik, onartutako truke- letretan dokumentaturik eta egindako salgai edo produktu bukatuen salmentengatik sortu direnak.
- ✓ 440. **Zordunak**. Enpresaren aldeko kobratzeko eskubideen balioa erregistratzen du, zordunari kobrantza geroratzeagatik, fakturetan dokumentaturik eta beste enpresei emandako *zerbitzuengatik* sortu direnak (lokal propioen alokairua, informeak egitea, komisioak, beste batzuentzat egindako garraioak, eta abar).

ONDARE GARBIA ETA PASIBOA**A) Ondare garbia****A-1) Funts berekiak****I. Kapitala**

1. Izapidetutako kapitala
2. (Ez galdatutako kapitala)

II. Jaulkitze-saria**III. Erreserbak**

1. Legal eta estatutarioak
2. Beste erreserbak

IV. (Ondarean akzio eta partaidetza berekiak)**V. Beste ekitalditako emaitzak**

1. Geldikina
2. (Beste ekitalditako emaitzak)

VI. Bazkideen beste ekarpenak**VII. Ekitaldiko emaitza****VIII. (Konturako dibidendua)****IX. Ondare garbiko beste baliabideak****A-2) Balio-aldaiketagatik doikuntzak****I. Salmetarako eskuragarriak diren finantza-aktiboak****II. Estaldura-eragiketak****III. Bestelakoak****3) Diru-laguntzak, dohaintzak eta jasotako ondareak****B) Pasibo ez-korrontea****I. Epe luzerako hornidurak**

1. Langileentzako epe luzerako prestazioengatik obligazioak
2. Ingurumen-ekintzak
3. Berregituraketa-hornidurak
4. Beste hornidurak

II. Epe luzerako zorrak

1. Obligazioak eta beste balio negoziagarriak
2. Kreditu-erakundeekiko zorrak
3. Finantza-alokairuagatik hartzekodunak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-pasiboak

III. Taldeko eta elkarkidetzako enpresetan epe luzerako zorrak**IV. Atzeratutako zergagatik pasiboak****V. Epe luzerako aldizkapenak****C) Pasibo korrontea****I. Salmetarako dauden aktibo zirkulagaitzekin lotutako pasiboa****II. Epe laburrerako hornidurak****III. Epe laburrerako zorrak**

1. Obligazioak eta beste balio negoziagarriak
2. Kreditu-erakundeekiko zorrak
3. Finantza-alokairuagatik hartzekodunak
4. Deribatuak
5. Beste finantza-pasiboak

IV. Taldeko eta elkarkidetzako enpresetan epe laburrerako zorrak**V. Merkataritza hartzekodunak eta ordaintzeko beste kontuak**

1. Hornitzaileak
2. Hornitzaileak, taldeko eta elkarkidetzako enpresak
3. Hartzekodun anitz
4. Langileak (ordaindu gabeko soldatak)
5. Zerga arrunteko pasiboa
6. Herri-erakundeekiko beste zorrak
7. Bezeroen aurrerakinak

VI. Epe laburrerako aldizkapenak

BALANTZEA***ONDARE GARBIA eta PASIBOA:***

A. Ondare Garbia, Ez Galdagarria edo Fondo Propioak: enpresari jabeek edo bazkideek ekarritako kapitalak eta lortutako eta banatu ez diren irabaziekin osatutako erreserbek osatzen dute.

Fondo propioak.

- ✓ Kapitala
- ✓ Kapital soziala
- ✓ Legezko erreserba
- ✓ Borondatezko erreserbak
- ✓ Ekitaldiko emaitzak

BALANTZEA***ONDARE GARBIA eta PASIBOA:***

B. Pasibo Ez-korrontea edo Epe Luzeko Pasibo Galdagarria: enpresak urte bat baino gehiagoko mugaegunean aurre egin behar dien ordaintzeko betebeharrak osatuta dago.

Epe luzeko galdagarria.

- ✓ Kreditu erakundeekiko epe luzerako zorrak
- ✓ Epe luzerako zorrak
- ✓ Epe luzerako ibilgetu hornitzaileak

C. Pasibo Korrontea edo Epe Laburreko Pasibo Galdagarria: enpresak urte bat arteko mugaegunean aurre egin behar dien ordaintzeko betebeharrak osatuta dago.

Epe laburreko galdagarria.

- ✓ Hornitzaileak
- ✓ Hornitzaileak O.M.E.
- ✓ Zerbitzu prestazioagatiko hartzekodunak
- ✓ Hazienda Publikoa kontzeptu fiskalengatik hartzekodun
- ✓ Gizarte Segurantzaren Organismoak, hartzekodun
- ✓ Kreditu erakundeekiko epe laburrerako zorrak
- ✓ Epe laburrerako zorrak
- ✓ Epe laburrerako ibilgetu hornitzaileak

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

BETEBEHARRAK (ZORRAK) agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 400. **Hornitzaileak**. Hornitzaileei ordainketa geroratzeagatik, fakturetan dokumentaturik eta salgaien edo lehengaien erosketengatik enpresak zor duen dirua erregistratzen du.
- ✓ 401. **Hornitzaileak**, ordaintzeko merkataritza-efektuak. Hornitzaileei ordainketa geroratzeagatik, onartutako truke-letretan dokumentaturik eta salgaien edo lehengaien erosketengatik enpresak zor duen dirua erregistratzen du.
- ✓ 410. **Zerbitzu-emateagatiko hartzekodunak**. Hartzekodunei ordainketa geroratzeagatik, fakturetan dokumentaturik eta beste enpresengandik jasotako zerbitzuengatik enpresak hirugarrenei zor dien dirua erregistratzen du. Jasotako zerbitzu batzuk honako hauek dira: lokalen alokairua, publizitatea, konponketak, aseguru primak, ura, telefono eta argi indarraren hornikuntza, eta abar.
- ✓ 475. **Ogasun Publikoa, kontzeptu fiskalengatik hartzekoduna**. Administrazio Publikoari oraindik ordaindu gabeko zergengatik enpresak hartutako zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 476. **Gizarte Segurantzako erakundeak, hartzekodunak**. Gizarte Segurantzarengandik jasotako prestazioengatik, berarekin hartutako zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 520. **Kreditu-erakundeekiko epe laburreko zorrak**. Kreditu erakunde (Banku, Aurrezki Kutxa,...) batengandik jasotako urte bat arteko epean itzuli beharreko mailegu edo kredituengatik enpresak hartutako zorren balioa erregistratzen du.

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

BETEBEHARRAK (ZORRAK) agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 521. **Epe laburreko zorrak.** Kreditu erakundeak ez diren hirugarrenengandik jasotako urte bat arteko epean itzuli beharreko mailegu edo kredituengatik enpresak hartutako zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 523. **Epe laburreko ibilgetu-hornitzaileak.** Ibilgetuaren elementuak (lurrak, eraikuntzak, makineria, altzariak, aplikazio informatikoak, eta abar) erosteagatik hartutako urte bat arteko epean ordaindu beharreko zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 170. **Kreditu-erakundeekiko epe luzeko zorrak.** Kreditu erakunde (Banku, Aurrezki Kutxa,...) batengandik jasotako urte bat baino luzeagoko epean itzuli beharreko mailegu edo kredituengatik enpresak hartutako zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 171. **Epe luzeko zorrak.** Kreditu erakundeak ez diren hirugarrenengandik jasotako urte bat baino luzeagoko epean itzuli beharreko mailegu edo kredituengatik enpresak hartutako zorren balioa erregistratzen du.
- ✓ 173. **Epe luzeko ibilgetu-hornitzaileak.** Ibilgetuaren elementuak (lurrak, eraikuntzak, makineria, altzariak, aplikazio informatikoak, eta abar) erosteagatik hartutako urte bat baino luzeagoko epean ordaindu beharreko zorren balioa erregistratzen du.

AKTIBOA	OG + PASIBOA
A) AKTIBO EZ-KORRONTEA IBILGETU UKIEZINA 203. Jabetza industrialak 206. Aplikazio informatikoak IBILGETU MATERIALA 210. Lurrak eta ondasun naturalak 211. Eraikuntzak 213. Makineria 216. Altzariak 217. Informazioa prozesatzeko ekipamenduak 218. Garraio-elementuak <u>(281. Ibilgetu materialaren amortizazio metatua)</u> IBILGETU FINANTZARIOA 210. Ondare-tresnetan egindako epe luzeko finantza-inbertsioak 211. Epe luzeko zorra adierazten duten baloreak B) AKTIBO KORRONTEA IZAKINAK 300. Salgaiak 310. Lehengaiak 350. Produktu bukatuak BIHURGARRIA 430. Bezeroak 431. Bezeroak, kobratzeko merkataritza-efektuak 440. Zordunak 542. Epe laburreko hartzekoak ERABILGARRIA 570. Kutxa, euroak 572. Banku k/k	A) ONDARE GARBIA edo FONDO PROPIOAK 100. Kapital soziala 102. Kapitala 112. Legezko erreserba 113. Borondatezko erreserbak 129. Ekitaldiko emaitza B) PASIBO EZ-KORRONTEA edo EPE LUZEKO GALDAGARRIA 170. Kreditu-erakundeekiko epe luzeko zorrak 171. Epe luzeko zorrak 173. Epe luzeko ibilgetu-hornitzaileak C) PASIBO KORRONTEA edo EPE LABURREKO GALDAGARRIA 400. Hornitzaileak 401. Hornitzaileak, ordaintzeko merkataritza-efektuak 410. Zerbitzu-emeategatik hartzekodunak 475. Ogasun Publikoa, kontzeptu fiskalengatik hartzekoduna 476. Gizarte Segurantzako erakundeak, hartzekoduna 520. Kreditu-erakundeekiko epe laburreko zorrak 521. Epe laburreko zorrak 523. Epe laburreko ibilgetu-hornitzaileak
AKTIBO GUZTIRA (A+B)	ONDARE GARBIA ETA PASIBO GUZTIRA (A+B+C)

BALANTZEA***Argibide batzuk...***

Balantzean parentesi artean agertzen den zenbatekoa minus da, hau da, aurrekoari kentzen zaio.

K.P.O.k finkatzen duen irizpidearen arabera ordenatu behar dira kontuak: Aktiboa likidezia txikienetik handienara eta O.G. + Pasiboa galdagarritasun txikienetik handienara.

HARTZEKO (KREDITU) hitza daramaten kontu guztiek enpresari zor dizkioten zenbatekoak biltzen dituzte, beraz, kobratzeko eskubideak dira. Enpresak, edozein arrazoiengatik, zenbateko horiek maileguan eman dizkie hirugarren pertsonari eta zenbateko horiek zor dizkiote.

Adibidez, enpresak ibilgetuaren elementuren bat kreditura saltzen duenean kobratu gabeko zenbatekoa erosleri maileguan ematen dio; zenbateko hori “Ibilgetua besterentzeagatik epe laburreko hartzekoak” kontuan agertuko da.

ZORRA hitza daramaten kontu guztiek enpresak hirugarrenei zor dizkien zenbatekoak biltzen dituzte. Hirugarren horiek enpresari dirua mailegatu diote, beraz, enpresak zorrak ditu berekiko, hau da, diru hori zor die.

Adibidez, *Kreditu erakundeekiko zorrak* kontuak enpresak bankuei, aurrezki kutxei, eta abarrei emandako kreditu eta maileguengatik zor dien dirua biltzen du.

BALANTZEA**Kontu erabilienak eta bere normalizazioa Kontabilitate Plan Orokorraren arabera**

ONDARE GARBIA agertzen dituzten kontuak:

- ✓ 102. **Kapitala**. Bai dirutan (diru-ekarpenak), bai ondasun eta eskubide moduan (diruzkoak ez diren ekarpenak), merkataritza sozietateen bazkideek egindako kapital ekarpenen balioa erregistratzen du.
- ✓ 100. **Kapital soziala**. Bai dirutan (diru-ekarpenak), bai ondasun eta eskubide moduan (diruzkoak ez diren ekarpenak), banakako enpresaren jabeak egindako kapital ekarpenen balioa erregistratzen du.
- ✓ 112. **Legezko erreserba** (*). Sozietate Anonimoaren Legeak agintzen diolako, enpresak osatutako erreserben balioa erregistratzen du.
- ✓ 113. **Borondatezko erreserbak** (*). Enpresak libreki osatutako erreserben balioa erregistratzen du.
- ✓ 129. **Ekitaldiko emaitzak**. Ekitaldi ekonomikoan izandako eta oraindik banatu gabe dauden irabazien edo galeren balioa erregistratzen du.

(*) Erreserbak, enpresak bere jarduera burutzerakoan lortutako eta, enpresan finantzazio iturri moduan txikituta geratzen diren eta, beraz, bazkideen artean banatzen ez diren irabaziekin osatzen dira.

BALANTZEA

Laburbilduz...

BALANTZEA

AKTIBOA	ONDARE GARBIA ETA PASIBOA
A) AKTIBO EZ-KORRONTEA	A) ONDARE GARBIA
B) AKTIBO KORRONTEA	B) PASIBO EZ-KORRONTEA
	C) PASIBO KORRONTEA
AKTIBOA GUZTIRA (A + B)	ONDARE GARBIA ETA PASIBOA GUZTIRA (A + B + C)

Antolaketari dagokionez:

- ✓ Aktiboko elementuak finkoenetik erabilgarrienera sailkatuko dira (elementurik finkoena: lurra; eta erabilgarriena: eskudirua).
- ✓ Pasiboko elementuak ez-galdagarrienetik galdagarrienera sailkatuko dira (elementurik ez-galdagarriena: bazkideek eginiko ekarpena; eta elementurik galdagarriena: epe motzera ordaindu behar dena).
- ✓ Balantzea osatzen duten elementu guztiak ondare-masa ezberdinetan kokatu edo sailkatuko dira. Aldi berean, antzeko izaera ekonomikoa edota finantzarioa duten elementuen multzoari ondare-masa deituko zaio.

BALANTZEA**Amortizazio teknikoa**

Bi kontutan islatu egiten da, batetik: *Galerak eta Irabazia*en kontuan, eta bestetik, *Balantzean*.

ADIBIDEA: 12.000 euroko eta 300.000 km-ko bizi-iraupena duen taxia erosten du taxilari batek.

Demagun lehen urtean:

- ✓ 300 km egunean egiten dituela,
- ✓ 220 lanegunetan zehar,
- ✓ 5 litro / 100 km.ko kontsumoa duela,
- ✓ 0,65 € litroko kostua duela erregaiak,
- ✓ Taxilariak 50 zentimo km-ko kobratzen ditu

Irabaziak: $300 \text{ km} / \text{egun} * 220 \text{ egun} / \text{urte} * 50 \text{ zentimo} / \text{km} = 33.000 \text{ €}$

Gastuak:

- ✓ Auto ikuskapen eta araketak (66.000 km-tan 4 araketa): 700 €
- ✓ Asegurua: 1.200 €
- ✓ Erregaiak ($66.000 \text{ km} * 5 \text{ litro} / 100 \text{ km} * 0,65 \text{ €} / \text{litro}$) : 2.145 €

Mozkinak: $33.000 - 700 - 1.200 - 2.145 = 28.955 \text{ €}$

BALANTZEA**Amortizazio teknikoa**

Mozkinak: $33.000 - 700 - 1.200 - 2.145 = 28.955 \text{ €}$

Baina 28 mila horiek ez dira mozkin garbiak, autoaren balio-galera hartu egin behar da kontuan.:

Balio-galera: $66.000 \text{ km} / 300.000 \text{ km} = \%22 \text{ (2.640 €)}$

Mozkin garbiak: $28.955 - 2.640 = 26.315 \text{ €}$

Horrela, autoaren balioa mantentzen dugu eta 300.000 km egin ondoren beste auto bat erosteko moduan izango gara.

Amortizazioa kontzeptu kontablea da. Kontzeptu honek debaluazioa neurtzen du. Balio-galera hurrengo zioengatik gertatzen da:

- ✓ Zaharkitze teknologikoa.
- ✓ Balio galera.
- ✓ Zaharkitze fisikoa.

BALANTZEA**Amortizazio teknikoa**

Aktiboan agertzen da eta ibilgetuarekin batera benetako balioa kalkulatzeko aukera eskaintzen du. Balio hori kalkulatzeko, ondasunaren hasierako balioari amortizazioa kentzen zaio:

Balantzean...

Amortizazioa ibilgetu materialarekin batera agertzen da.

Bere balioa kenkaria da eta urtez urte amortizazioa metatuz doa.

Galdu-irabazien kontuan...

Amortizazio hornidura = $(\text{Erosketa kostua} - \text{hondar balioa}) / \text{irauten erabilgarria}$

Gastu moduan kontabilizatzen dugu kalkulaturako debaluazioa, etorkizunera dirua izateko poltsikoan beste kotxe bat erosi ahal izateko. Eta orduan, gure jarduera ekonomikoarekin jarraitu ahal izateko. Hau da, gure enpresak mozkinak sortzen dituen gaiak bizirik jarraitu behar du.

Ez da amortizazio metatua, baizik-eta ekitaldian sortutakoa.

Gogoratu: balio galera bat da.

GALDU-IRABAZIEN KONTUA

Ekonomia-ekitaldi zehatz batean sarreraren, mozkinen, gastuen eta galeren arteko diferentziak eta horiengatik sortutako ekitaldiko emaitzaren informazioa argitzea da G-I-ren kontuaren helburua.

Galdu-irabazien egituraren aldetik, 4 emaitza bereiztuko dira:

- A. Ustiapen-jardueragatik, ustiapeneko emaitza.
- B. Jarduera finantzarioagatik, emaitza finantzarioa.
- C. Zerga aurreko emaitza.
- D. Ekitaldiko emaitza.

GALDU-IRABAZIEN KONTUA

GALDU-IRABAZIEN KONTUA	
1. Negozio-zifraren zenbateko garbia	
4. Hornikuntzak	
0. Erosketak	
1. Salgaien aldaketa (+/-)	
6. Pertsonal-gastuak	
7. Ustiapeneko bestelako gastuak	
0. Ekitaldiko ikerketa- eta garapen-gastuak	
1. Alokairuak eta kanonak	
2. Konponketak eta kontserbazioa	
3. Profesional independenteen zerbitzuak	
4. Garraioak	
5. Aseguru-primak	
6. Banku-zerbitzuak eta antzekoak	
7. Publizitatea, propaganda eta harreman publikoak	
8. Hornitzeak	
9. Bestelako zerbitzuak	
8. Ibilgetuaren amortizazioa	
A) USTIAPENEO EMAITZA (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	
12. Finantza-sarrerak	
13. Finantza-gastuak	
B) FINANTZA EMAITZA (12+13+14+15+16)	
C) ZERGA AURREKO EMAITZA (A+B)	
17. Mozkinen gaineko zergak	
D) EKITALDIKO EMAITZA (C + 17)	

GALDU-IRABAZIEN KONTUA

- ✓ Lehengaien kontsumoak ekoizpen prozesuan sartutako lehengai guztiak hartzen ditu kontuan, beraz, ez gara erosi den lehengai kopuruaz ari, baizik eta izakin guztien batura hartzen da kontutan:

Urteko lehengaien kontsumoa = hasierako izakinak + erosketak – azken izakinak

- ✓ Ustiapeneko emaitzari, positibo zein negatibo izan daitezkeen finantza emaitzak gehitu egiten dira ohiko jarduera arruntatik jasotako emaitza kalkulatzeko.
- ✓ Maileguen ekarpen edo itzulpenei finantza kitapenak dira, **AMORTIZAZIO FINANTZARIOA**, eta ez dute inolako zerikusirik amortizazio teknikoekin.
- ✓ Bueltatu behar diren parte horiek ez dira Galdu-Irabazien kontuan sartu behar. PASIBOAN agertuko da islaturik.

ARIKETA:

2010 urteko abenduaren 31ko CLEMENTINHO enpresaren balantzearen arabera biltegian, 3.000€-an balioetsitako salgaiak daude, 60 salgai dira 50€/aleko prezioan erosirikoak. Egin balantzea eta galdu-irabazien kontua:

1. Urtarrilean zehar, 40 salgai erosi ditu, 50€/aleko prezioan; otsailean egingo da ordainketa.
2. 500€-ko publizitate-gastuak izan ditu, eta unean ordaindu dira.
3. Maileguaren urtarrileko interesak 450€ izan dira; urte-bukaeran ordainduko da.
4. Pertsonal-gastua 5.000€ izan da, eta banku-transferentzia bidez ordaindu da.
5. Bestelako gastuak (telefonoa eta abar):100€; bankutik kobratu dituzte.
6. Urtarrileko aseguruak kontratatu du: 300€; hurrengo hilabetean ordainduko da.
7. 50 salgai saldu ditu; salmenta-prezioa 200€/aleko izan da. Erdia unean kobratu du, eta beste erdia hurrengo hilabetean kobratuko da.

ARIKETA:

Hasierako balantzea, 2010-eko abenduaren 31koa:

CLEMENTINHO enpresaren BALANTZEA 2010/12/31n

AKTIBOA	2010/12/31	ONDARE GARBIA ETA PASIBOA	2010/12/31
A) AKTIBO EZ-KORRONTEA	135.000	A) ONDARE GARBIA	55.000
II. Ibilgetu materiala.	135.000	A-1) Fondo propioak.	55.000
211. Eraikuntzak	100.000	I. Kapitala.	50.000
216. Altzariak	20.000	III. Erreserbak.	5.000
217. Informazioa prozesatzeko ekipamenduak	3.000	VII. Ekitaldiko emaitza.	0
218. Garraio-elementuak	12.000	B) PASIBO EZ-KORRONTEA	80.000
B) AKTIBO KORRONTEA	15.000	II. Epe luzeko zorrak.	80.000
I. Izakinak.	3.000	1. Kreditu-erakundeekin zorrak.	15.000
II. Zordun komertzialak eta kobratzeko bestelako kontuak.	0	C) PASIBO KORRONTEA	15.000
1. Bezeroak, salmentengatik eta zerbitzu-emateengatik.	0	II. Epe laburreko zorrak.	9.000
VI. Eskudirua eta bestelako aktibo likido baliokideak.	12.000	1. Kreditu-erakundeekin zorrak.	6.000
AKTIBOA GUZTIRA (A + B)	150.000	3. Epe laburreko bestelako zorrak.	0
		IV. Hartzekodun komertzialak eta ordaintzeko bestelako kontuak.	0
		V. Hornitzaileak.	0
		ONDARE GARBIA ETA PASIBOA GUZTIRA (A + B + C)	150.000

ARIKETA:

2010 ekitaldiko galdu-irabazien kontua:

GALDU-IRABAZIEN KONTUA	MEMORIA OHARRAK	2010
1. Negozio-zifraren zenbateko garbia.	50 x 200	10.000
4. Hornikuntzak.		-2.500
1. Erosketak	40 x 50	-2.000
2. Salgaien aldaketa (+/-)	10 x 50	-500
6. Pertsonal gastuak.		-5.000
7. Ustiapeneko bestelako gastuak		-900
1. Ekitaldiko ikerketa- eta garapen-gastuak		
2. Errentamenduak eta kanonak		
3. Konponketak eta kontserbazioa		
4. Profesional independenteen zerbitzuak		
5. Garraioak		
6. Aseguru-primak		-300
7. Banku-zerbitzuak eta antzekoak		
8. Publizitatea, propaganda eta harreman publikoak		-500
9. Hornitzeak		
10. Bestelako zerbitzuak		-100
8. Ibilgetuaren amortizazioa.		
A) USTIAPENEKO EMAITZA (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)		1.600
12. Finantza sarrerak.		
13. Finantza gastuak.		-450
B) FINANTZA EMAITZA (12+13+14+15+16)		-450
C) ZERGA AURREKO EMAITZA (A+B)		1.150
17. Mozkinen gaineko zergak.		0
D) EKITALDIKO EMAITZA (C + 17)		1.150

Argitu beharreko zenbait kontzeptu aurrera jarraitu aurretik...

Emaiza kontzeptua

Ekitaldiko emaitza zein den jakiteko:

taldeko kontuak – 6. taldeko kontuak eginez kalkulatu da, eta 4 elementuk hartuko dute parte: gastuek eta galerek, sarrerak eta mozkinak.

Ekitaldiko emaitzak bi zeinu izan ditzake:

EMAITZA POSITIBOA, baldin eta 7. taldea (Sarrera + Mozkinak) > 6. taldea (Gastuak+ Galerak)

EMAITZA NEGATIBOA, baldin eta 7. taldea (Sarrera + Mozkinak) < 6. taldea (Gastuak+ Galerak)

Zirkulazio Ekonomikoa \neq Zirkulazio Finantzarioa

Sortzapen-printzipioa kontuan hartuta, sarrera eta gastuak benetako zirkulazio edo zirkulazio ekonomikoaren dataren arabera egotzi beharko dira, zirkulazio finantzarioa noiz izan den alde batera utzita.

Beraz, emaitza kalkulatzekoan kontuan hartu beharreko epea zirkulazio ekonomikoak zehaztuko du, eta ez zirkulazio finantzarioak.

MOZKINEN GAINEKO ZERGAK

Karga-tasa eta kuota osoa

ETeEa izateko hurrengo baldintzak bete behar dira:

- ✓ Fakturazioa 24 milioitik bera izatea edo ibilgetu garbia 12 milioitik bera.
- ✓ Langileria 250etik bera izatea.
- ✓ Enpresa handi batek bere kapitalaren %25 edo gehiago ez edukitzea.

Foru aldundietako arautegiaren arabera, baldintza hauetan, karga-tasa:

- ✓ Enpresa handiak eta ertainak: % 28 (hau da karga-tasa orokorra)
- ✓ Enpresa txikiak: % 24
- ✓ Kooperatibak (kreditu-erakundeak izan ezik): % 20
- ✓ Kooperatiba txikiak: % 18

Zerga-oinarriari **karga-tasa** ezartzen badiogu **kuota likidoa** lortzen dugu.

$$\text{Kuota likidoa} = \text{Zerga-oinarria} \times \text{Karga-tasa}$$

MOZKINEN GAINEKO ZERGAK

Kuota likidoan ezartzeko kenkariak

- Karga-tasa
 - ✓ Oro har: zerga-oinarriaren % 28
 - ✓ Enpresa txikiak: zerga-oinarriaren % 24
- Kuota likidotik desgrabazioak kenduko ditugu.
- Desgrabazioa izateko eskubidea duten jardueren artean mota bi bereizten dira: **mugadunak** eta **mugagabeak**.
- **Desgrabazio mugadunak** (guztien batura **kuota likidotik %45** baino gehiago ez dute kentzerik):
 - 1. Ibilgetuan inbertitzeagatik**
 - ✓ Aktibo finko material berriak: jabetzan edo finantza-errentamenduan.
 - ✓ Oro har, aktiboek gutxienez 5 urtean martxan egon beharko dute enpresan (informatika- ekipamenduak izan ezik).
 - ✓ Kenkariaren oinarria: erosketa-prezioa ken jasotako diru-laguntzen % 72 edo % 76 (enpresa-motaren arabera)
 - ✓ Zenbatekoa: kenkariaren oinarriaren % 10

MOZKINEN GAINEKO ZERGAK**Kuota likidoan ezartzeko kenkariak****2. lanbide-heziketako gastuengatik**

- ✓ Ekitaldian izandako gastuen % 10

- **Desgrabazio mugagabeek** badute kopuru osoa desgrabatzerik

1. pentsio-planen ekarpenengatik

- ✓ Kenkariaren oinarria: langileen aldeko enpresa-ekarpenak
- ✓ Ekarpen-muga: langileko 8.000 €

2. Kuota osoaren kenkaria, enplegua sortzeagatik.

- ✓ Kontratua mugagabekoa izango da. Kontrataturako pertsonak lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak baditu, 8.600 €.
- ✓ Zenbatekoa: kontrataturiko pertsonako, 4.600 €. Sortutako lanpostuak hurrengo bi ekitaldietan mantenduko dira.

3. Berrikuntza jarduerengatik

- ✓ Inbertsioen %30 (azken bi urteetako batezbestekoa gainditzen duen kopuruak %50eko desgrabazioa du)

MOZKINEN GAINEKO ZERGAK

ARIKETA: ETE batek, zerga aurretik, hurrengo emaitzak lortu ditu azken ekitaldi fiskaletan. Kalkulatu hutsunetako balioak, jakinik zergen tipoa %25a dela, eta makinariagatik desgrabatu dezakeguna %10 eta I+G-gatik %30/%50:

URTEA	2002	2003	2004	2005	2006
Zerga aurretiko emaitza	400	-500	300	-500	1100
Zerga-oinarria	400	—	—	—	400
Kuota likidoa	100 ¹	—	—	—	100
Makinarian inbertsioa	1000	500	—	100	—
I+Gn inbertsioa	80	—	100	40	80
Kreditu metatu fiskala galeren ondorioz	—	500	200	700	—
Kreditu metatu fiskala limitearekin	55 ²	105	105	115	70
Kreditu metatu fiskala limite gabe	—	—	42 ³	54	25
Zergak	15	—	—	—	—
Ekitaldiaren emaitza	385	-500	300	-500	1100

^[1] Zerga-oinarriaren %25.

^[2] Makinarian inbertsioaaren %10a desgrabatzeko eskubidea = 100. Baina desgrabatzeko limitea ekitaldi horretan bertan: kuota likidoaren %45^a = 45 da. Urtean desgrabatu ezin duguna kreditu fiskal moduan sartu, hurrengo urteetan aplikatu ahal izando dugu kopuru honengatik desgrabatzeko aukera: $100 - 45 = 55$.

^[3] I+Gn inbertsioa 100ekoa da, aurreko 2 urteetako media baino handiagoa ($100 > 40$), ta beraz, %30a bakarrik desgrabatzetik zera desgrabatzera pasatuko gara: %30a baina 40gatik (12) + (100-40) kopuruaren %50a (30) = 42⁶¹

Argitu beharreko zenbait kontzeptu aurrera jarraitu aurretik...***Kostua***

Enpresak egindako edozein inbertsio mota ordezkatzeko du, eta aktiboan kokatzen da. Inbertsioak unean edo etorkizunean diruaren truke bat ordezkatzeko du.

Inbertsio-egitate horrek, berez, ez du gasturik ekartzen; berak bakarrik ez dakar ondare garbia edo netoa galtzea edo gutxitzea.

Inbertsio hori erabili edo hura kontsumituz gero gutxiagotu litzateke ondare garbia edo netoa.

Kostua, normalean, eskuratzearen zenbatekoarekin lotzen da.

Gastua (Zirkulazio ekonomikoa)

Ondarea gutxitzea dakar, eta kontsumoarekin lotuta dago, hain zuzen ere, enpresaren jarduerarekin lotura duten zerbitzu eta ondasunen kontsumoarekin.

Kontabilitate-ikuspegitik dena gastua bada ere, teknikoki, “gastua” besterentzerik gertatzen ez denean jasotzen duen izendapena da, eta “galera”, besterentzea dagoenean ematen zaiona.

Ordainketa (Zirkulazio finantzarioa)

Enpresak egin beharreko ordaintzeak dira. Izandako galera, gastu edo kostuei (inbertsioei) aurre egiteko edo zorrei aurre egiteko beharrezkoak diren ordaintzeak, alegia.

Ordainketa hori kostua edo gastua egin baino lehen, bitartean edo ondoren egin daiteke. Diruzaintzatik, diru kopuru bat aterako da, eta, beraz, horko saldoa gutxitu egingo da.

Argitu beharreko zenbait kontzeptu aurrera jarraitu aurretik...***Galera***

Ondare-elementu bat besterentzean edo kentzen denean sortzen da galera.

Besterentzen bada, salmenta-prezioa kontabilitate-balio garbia (kontabilitateak islatzen duen balioa elementu horretarako) baino txikiagoa izango da, eta, kentzen denean, ondare-elementu horren kontabilitate-balio garbia positiboa bada gertatuko da.

Sarrera (Zirkulazio ekonomikoa)

Ondarearen gehikuntza dakar, eta baliabide ekonomikoen sarrerarekin lotuta dago, hain zuzen ere, enpresak bere jardueraren bidez eskaintzen duen zerbitzu edo ondasunekin lortzen denarekin dago lotura.

Enpresaren jardueraren sarrerak bi jatorri izan ditzake:

- ✓ (700) Salmentak, 3. taldekoak diren salgaiak saltzen direnean.
- ✓ (705) Zerbitzu-emateak.

Mozkina

Ondare-elementu bat besterenganatzean haren salmenta-prezioa kontabilitate-balio garbia baino handiagoa bada, sortzen den diferentzia positiboari mozkina deituko diogu.

Azken bi horiek, sarrera zein mozkinak, 7. taldeko kontuak dira, hau da, galdu- irabazien kontuko elementuak dira.

Argitu beharreko zenbait kontzeptu aurrera jarraitu aurretik...

Kobratzea (Zirkulazio finantzarioa)

Gauzatutako zerbitzu-emateen, salgaien salmenten, ondare-elementuen besterentzeen truke- edo kobratze-eskubideen kitapenagatik lortzen diren jaso beharreko ordainak dira.

Kobratze hori sarrera burutu baino lehen, bitartean edo ondoren egin daiteke. Diruzaintzan, diru kopuru bat sartuko da, eta, horren ondorioz, horko saldoa handitu egingo da.

Zirkulazio Ekonomikoa \neq Zirkulazio Finantzarioa

Argitu beharreko zenbait kontzeptu aurrera jarraitu aurretik...

ADIBIDEA:

Fotokopiagailu bat erosi da. Datuak:

- ✓ 10.000€ **kostatu** da.
- ✓ **Ordaintzeko** baldintzak: 2 epetan, 6 hilabetera eta 12 hilabetera. (Zirkulazio finantzarioa). 5 urteko bizi-iraupena izango du.
- ✓ Beraz, erabiltzen hasten denetik, balioa galtzen ari da; urtero, 2.000€-ko **gastua** izango du, 5 urte barru ez baitu ezer balioko. Kontsumituz joango da, mantentze ona izan arren, eta, epe horren bueltan, arazo gehiegi ematen hasiko da.
- ✓ 4 urte igaro ondoren erretiratu beharra badago, haren kontabilitate-balio garbia 2.000€ izango denez, 2.000€-ko **galera** bat izango du.

Fotokopiagailuarekin egindako fotokopia bakoitza 0,20 zentimoan salduz gero, fotokopia horiek **sarrerak** izango dira.

Eta lau urteren buruan fotokopiagailua 3.000€gatik saltzen bada eta erosleari bi epetan ordaintzeko aukera ematen bazaio, 1.000 €-ko **mozkina** izango luke, eta **kobratzea** bi epetan egingo litzateke.

ARIKETA

BALANTZEA (2002-12-31)	
Eraketa Gastuak: 300	Ekitaldiko emaitza (galdu-irabazien emaitza): 500 (Galerak)
Makineria eta Instalazioak: 10.000	Altxortegia: 500
Amortizazioak: 2.000	Epe Luzerako Maileguak: 4.000
Zordunak: 400	Lurrak: 2.200
Bezeroak: 1.300	Epe laburrerako Maileguak: 1.000
Gizarte Kapitala: 7.000	Bezeroen aurrerakina : 500
Lehengaiak: 3.000	Hornitzaileei aurrerakinak: 300
Hornitzaileak: 2.000	Erreserbak: 2.000

2003 urtean zehar jazo diren gertaera ekonomikoak:

Salmentak guztira: 5.500

Eraketa Gastuen Kitapena: 100

Energia Gastuak: 750

Lurren erosketa: 300

Urteko kontsumoa: 2.800

Langileen soldata: 250

Lehengaien erosketa: 3.200

Makineria erosi 2002-07-01 datan:
2.000

ARIKETA

2003-12-31ko ondorengo kontuen saldoak:

Bezeroak: 1.100

Altxortegia: 600

Bezeroen Aurrerakina: 1.250

Hornitzaileak: 3.000

Zordunak: 300

Hornitzaileen aurrerakinak: kitatuta edo likidatuta

Instalazioen eta makineriaren amortizazioa 10 urtetan egiten baldin da eta, bestalde, 5.000 €-ko mailegua jaso du enpresak, 5 urtetan ordaintzekoa, urteko kitapena egonkorra izanik eta urteko korrituak %5. Urteko azken egunean ordaintzen dira bai kitapena eta korrituak.

Galderak:

1. 2002-12-31 -ko balantzea ordenatu.
2. Galdu-lrabazien Kontua egin ezazu, 2003 urteko eragiketak kontuan harturik.
3. 2003-12-31 -ko balantzea egin ezazu.

ARIKETA

1. 2002-12-31 -ko balantzea ordenatu.

AKTIBOA		16.000	ONDARE GARBIA + PASIBOA		16.000
AKTIBO EZ KORRONTEA		10.500	ONDARE GARBIA		8.500
Eraketa Gastuak		300	Kapital soziala		7.000
Lurrak		2.200	Erreserbak		2.000
Makineria eta Instalazioak		10.000	Galdu-Irabaziak		-500
Amortizazioak		2.000	PASIBO EZ-KORRONTEA		4.000
AKTIBO KORRONTEA		5.500	Maileguak		4.000
Lehengaiak		3.000	PASIBO KORRONTEA		3.500
Bezeroak		1.300	Maileguak		1.000
Hornitzaileen aurrerakinak		300	Hornitzaileak		2.000
Zordunak		400	Bezereen aurrerakinak		500
Altxortegia		500			

ARIKETA

2. Galdu-Irabazien Kontua egin ezazu, 2003 urteko eragiketak kontuan harturik.

2003eko GALDU-IRABAZIAK:			
Sarrerak	5.500		
Gastuak		Lehengaien kontsumoa	2.800
		Eraketa gastuen dotazioa	100
		Langileen soldatak	250
		Energia gastuak	750
		Makineriaren Amortizazioa	1100
Ustiapeneko emaitza= $5.500 - 5.000 = 500$			
Finantza Emtzak (5.000 euroko mailegua): $5.000 * 0,05 = 250$			
Ohiko Emtzak	250		
Ez ohiko emtzak	0		
Zerga aurreko emtzak	250		
Zergak	0 (suposaketa)		
Ekitaldiko emtzak:	250		

ARIKETA

3. 2003-12-31 -ko balantzea egin ezazu.

AKTIBOA	17.000	PASIBOA	17.000
IBILGETUA	11.600	FUNTS BEREKIAK	8.750
Eraketa Gastuak (300-100)	200	Gizarte kapitala	7.000
Lurrak (2.200+300)	2.500	Erreserbak	2.000
Makineria eta Instalazioak	12.000 ¹	Galdu-Irabaziak	-250 ²
Amortizazioak (2000+1100)	-3.100	EPE LUZ. GALDAGARRIA	3.000
ZIRKULAGARRIA	5.400	Maileguak	3.000
Lehengaia (3000-2800+3200)	3.400	EPE LAB. GALDAGARRIA	5.250
Bezeroak	1.100	Maileguak	1.000
Hornitzaileen aurrerakinak	0	Hornitzaileak	3.000
Zordunak	300	Bezeroen aurrerakinak	1.250
Altxortegia	600		

^[1]10.000+2.000

^[2]-500+250= -250

ARIKETA

3. 2003-12-31 -ko balantzea egin ezazu.

Makineriaren Amortizazioa:

- ✓ makina eroste prezioa*urte erdia*amortizazio-tasa: $2000 * 0,5 * 0,10 = 100$
- ✓ *Urtean 10 urtetan*: $10000 * 0,10 = 1000$
- ✓ GUZTIRA: 1100

Lehengaiak:

- ✓ 2003ko hasieran daukaguna: 3.000
- ✓ 2003an kontsumitua: 2.800
- ✓ 2003an erositakoa: 3.200
- ✓ Datorren urterako 3.400 gelditzen dira

FINANTZA-OREKA

Enpresak bere jarduera ekonomikoa *modu egonkorrean* burutu ahal izan dezala beharrezkoa da bere ondarea orekan egotea.

Finantza oreka enpresaren ondarean inbertsioa (aktiboa edo ekonomia egitura) eta finantzaketaren (pasiboa edo finantza egitura) artean harreman egokia dagoen finkatzean datza.

Inbertsioa eta finantzaketaren artean oreka izan dadin hurrengo finantza orekaren printzipioa bete behar da orokorrean:

Enpresak egindako epe luzerako inbertsioak epe luzerako finantza baliabideekin finantzatu behar dira. Epe laburrerako inbertsioak, berriz, epe laburrerako finantza baliabide guztiekin gehi epe luzerako zati batekin finantzatu behar dira.

FINANTZA-OREKA

Epe luzerako inbertsioak

Epe luzerako inbertsioak (aktibo ez-korrontea osatzen dutenak) oinarrizko finantzazioarekin, hau da, ondare garbia eta pasibo ez-korrontearekin (epe luzerako finantza baliabideekin) finantzatu behar dira.

Epe luzerako inbertsiotan erabiltzen den dirua berehala berreskuratzen ez delako; diru hori urteetan zehar eta enpresak ekoiztu eta saltzen duen neurrian berreskuratzen da.

Aktibo ez-korronteko inbertsio bat egiteko erabili den dirua epe laburrean itzuli behar izanen balitz ezinezkoa izanen litzateke, oraindik inbertsio horrek itzulketa hori egiteko diru nahikoa sortu ez duelako. Hori horrela izanda enpresak ezin izanen luke bere ordainketei aurre egin eta behar bada itxi beharko luke.

ADIBIDEA: Enpresa batek hiru urtetako erabilera estimatuta izanen duen makina bat eskuratzen du.

Erosketa hori finantzatzeko, banku batetik jasotako urte bateko epean itzuli beharreko mailegua erabiltzen badu, inbertsioa eta finantzazioaren artean inolako orekarik ez dagoela garbi dago.

Bere erabilerak jarduera produktiboan, itzulketa hori egiteko diru nahikoa sortu baino askoz lehenago, ezinbestekoa izanen dela makinaren ordainketa bukatzea.

FINANTZA-OREKA

Epe laburrerako inbertsioak

Epe laburreko inbertsioak (aktibo korrontea osatzen dutenak) pasibo korrontearekin (epe laburrean itzuli beharreko finantza baliabideekin) gehi oinarrizko finantzazioaren zati batekin (epe luzeko finantza baliabideekin) finantzatu beharko dira.

Epe laburreko inbertsiotan inbertitutako dirua gehienez urte bateko epean berreskuratzea espero denez, aurrera eramateko beharrezkoa den finantzazioa epe laburrekoa izan beharko luke, epe luzeko finantzazioa baino merkeagoa izaten delarik.

Enpresaren epe laburreko inbertsio guztiak ez dira epe laburreko baliabideekin finantzatu behar.

Epe laburreko inbertsioen zati bat epe luzeko finantza baliabideekin finantzatu behar da ondoko arrazoiengatik:

1. Inbertitutako dirua berreskuratzea eta epe laburrean itzultzea ahalbidetuko duen epe laburreko inbertsio guztien arrakastaren %100eko ziurtasunik ez dugu. Epe laburreko inbertsio batzuk epe luzeko finantza baliabideekin egin baldin badira eta horietakoren batek huts egiten badu edo diruaren berreskurapena atzeratzen bada, enpresak diru hori galdu ahal izanen du, baina, gutxienez, ez du epe labur batean itzuli beharko (batzuetan ezinezkoa da) eta, egindako, egiten ari den edo egingo dituen beste inbertsio batzuk emandako kobrantzekin itzuli ahal izanen du.

FINANTZA-OREKA

Epe laburrerako inbertsioak

Epe laburreko inbertsioen zati bat epe luzeko finantza baliabideekin finantzatu behar da ondoko arrazoiengatik:

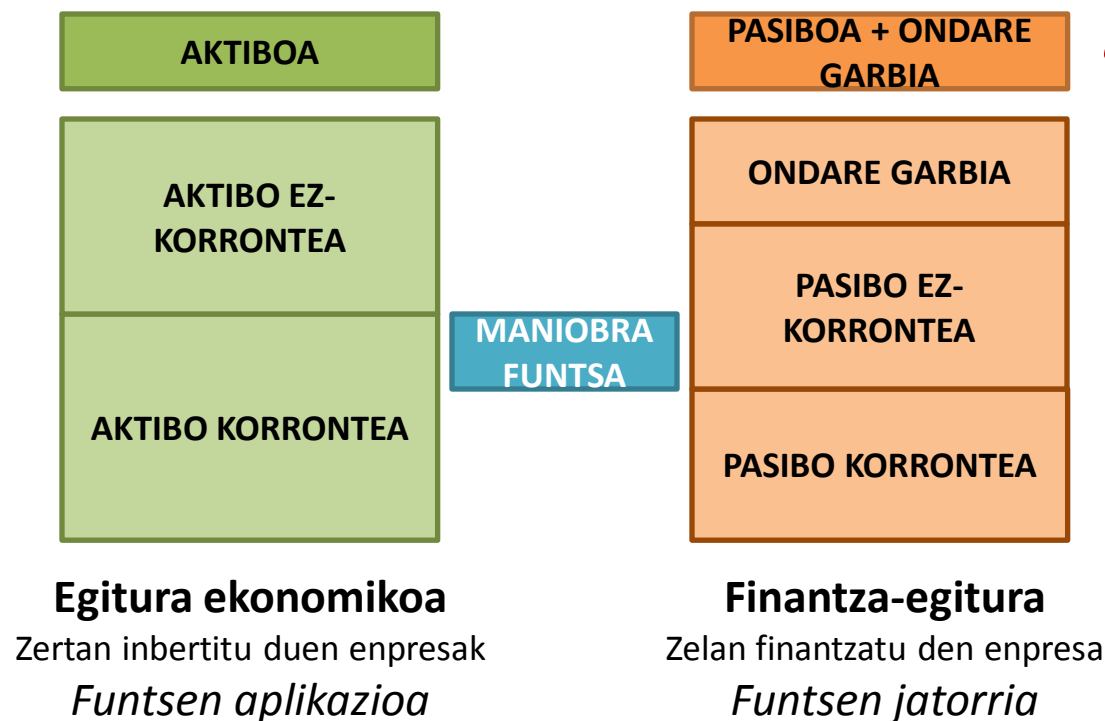
2. Epe luzeko inbertsioen erabilera egokiak, erabilgarri, bihurtgarri edo izakinen faltagatik, bere jarduera ekonomikoa eteten ez dela ziurtatzeko, enpresak diru, kobratzeko eskubide, salgaiak, lehengaiak, produktu bukatuak eta abarren kopuru (saldo) jakin bat mantentzea eskatzen du.

Kopuru (saldo) guzti horiek epe laburreko inbertsioak baldin badira ere (ondare masa horiek osatzen duten ondare elementuak denbora epe labur batean erabili eta birjartzen dira), enpresak elementu horietako bakoitzaren kopuru minimo mantendu behar du beti, zeinen batuketa **segurtasun saldo minimoa** izena hartzen duen eta kapital iraunkorrarekin (epe luzean itzuli beharreko finantza baliabideekin) finantzatu behar dena, enpresak bere ondarean modu iraunkorrean, hau da, epe luzera mantendu behar duelako.

MANIOBRA FUNTSA

Epe luzeko finantzazioarekin (kapital iraunkorrarekin) finantzatzen den epe laburreko inbertsioaren (aktibo korrontearen) zatia, hau da, pasibo ez-korrontearekin finantzatzen den aktibo korrontearen zatia.

Ordainketa etendura (enpresak aldi baterako ezin ditu epe laburrean dituen zorrak beren mugaegunetan ordaindu) eskatzera bultza dezaketen egoerak gerta ez daitezen, ondareak inbertsioa eta finantzazioaren arteko oreka agertu behar izateak, enpresak “manioBRA fondoa” edo “kapital korrontea” izaten behartzen du.

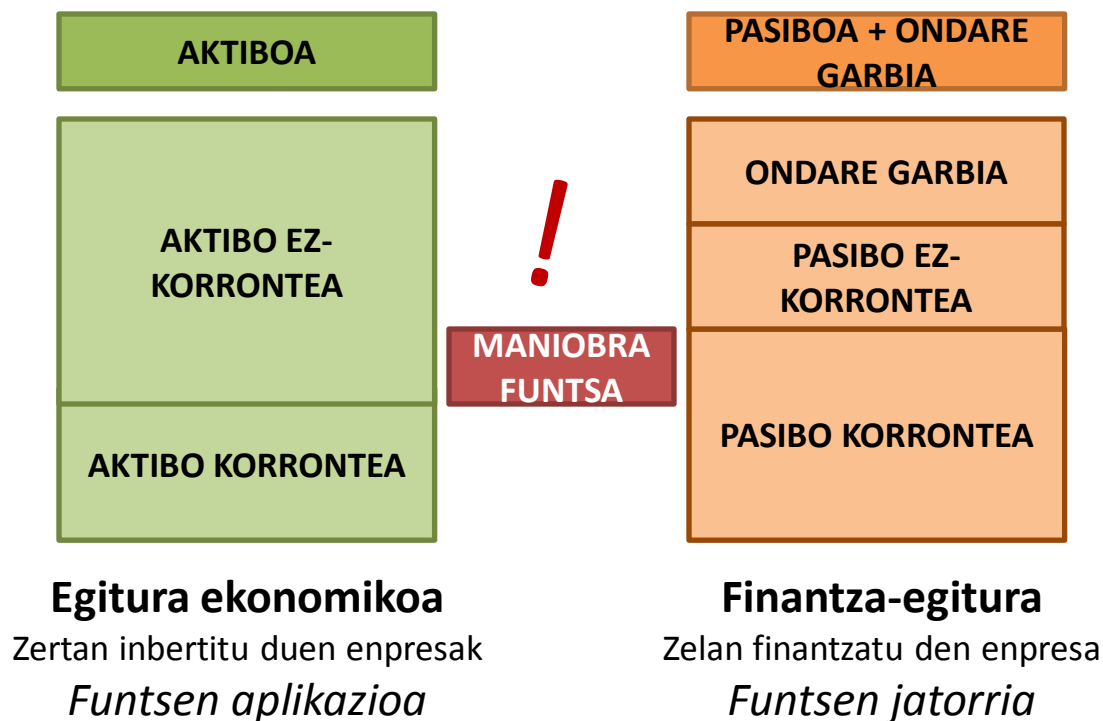
! Enpresan finantza orekaren printzipioa bete dadin: $MF > 0$, aktibo korrontek pasibo korrontek baino handiagoa izan behar du.

Beti izakin, kobratzeko eskubide, salgai, lehengai, produktu bukatu eta abarren segurtasun saldo minimo bat mantendu behar duelako (kapital korrontea izenekoa eta epe luzeko finantza baliabideak finantzaturik egon beharko duena).

MANIOBRA FUNTSA

MF<0 balitz, aktibo korrontea pasibo korrontea baino txikiagoa dela esan nahiko luke, hau da, aktibo ez-korrontearen zati bat pasibo korrontearekin finantzatzen arituko litzateke; enpresak ez luke kapital korronterik izanen.

Egoera hau finantza desorekakoa izanen litzateke eta enpresak arazoak edukiko lituzke bere epe laburreko zorrak ordaintzeko; egoera hau ordainketa etendura eskatuz buka liteke.

MANIOBRA FUNTSA

ADIBIDEA: Ithurralde,S.A. enpresaren Egoera Balantzea 02-12-31an m. u.etan adierazita honako hau da:

AKTIBOA		ONDARE GARBIA ETA PASIBOA	
Aktibo ez-korrontea	1.700	Ondare garbia	1.500
Ibilgetua	1.700	Fondo propioak	1.500
		Pasibo ez-korrontea	1.200
Aktibo korrontea	2.300	Epe luzeko galdagarria	1.200
Izakinak	550		
Bihurgarria	1.500	Pasibo korrontea	1.300
	250		1.300
Erabilgarria	4.000	Epe laburreko galdagarria	4.000

Maniobra Fondoa =Aktibo korrontea - Pasibo korrontea= 2.300 - 1.300 = 1.000 m.u.

Edo:

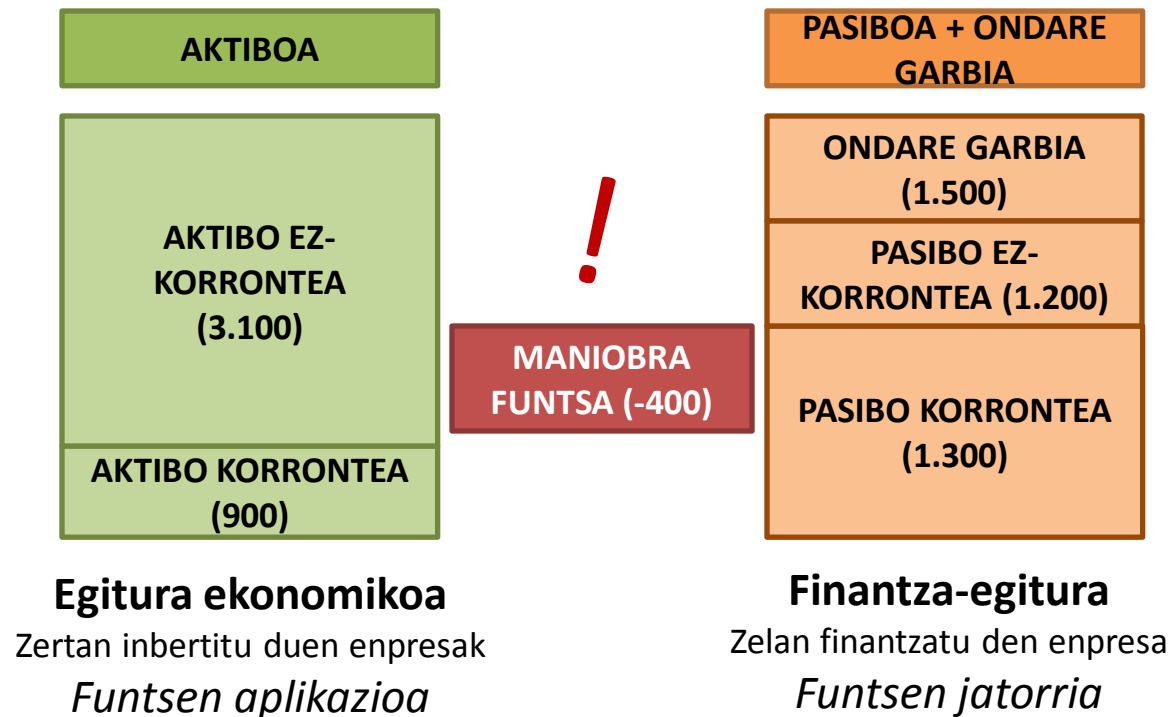
Maniobra Fondoa = Oinarrizko finantzazioa - Aktibo ez-korrontea=2.700 - 1.700=1.000 m.u.

Epe laburrean zor duen guztia ordaindu ondoren, oraindik 1.000 m.u.ko kapital korrontea geratuko litzaioke.

1.000 m.u. horiek kapital iraunkorrarekin (ondare garbia eta pasibo ez-korrontearekin) finantzatzen ari direla suposatzen du.

MANIOBRA FUNTSA

ADIBIDEA: Demagun orain aktibo ez- korrontea 3.100 m.u.koa dela eta aktibo korrontea 900 m.u.koa.

MANIOBRA FUNTSA

Enpresaren jarduera zikloak

Denborari begira, enpresaren jarduera bi ziklotan bana daiteke: ***ustiapen-zikloa*** eta ***kapital- zikloa***.

1. ***Ustiapen-zikloa*** urte bateko epearen barruan (< **1 urte**) eta nolabaiteko maiztasunarekin enpresak burutzen dituen jarduerak osatzen dute, hala nola, finantza baliabideak erabiliz lehengaiak eskuratzea, hauen biltegitratzea, bere eraldaketa ekoizpen prozesuaren bidez, produktu bukatuen biltegitratzea gero bezeroei saldu eta kobratzeko.

Kobrantzaren bidez enpresak berreskuratuko du prozesu osoan inbertitutako dirua eta, gainera, etekin bat lortu ahal izanen du.

Beraz, ziklo hau *dirua* → *merkantziak* → *dirua* bezala laburtu daiteke, lehenengo pausua merkantziak erosi ahal izateko dirua lortzea delako, gero merkantzia horiek eraldatzeko, eta gero, produktu bukatuak moduan saltzeko eta dirua lortzeko, ziklo berri bat hasten delarik.

MANIOBRA FUNTSA

Enpresaren Jarduera zikloak

Denborari begira, enpresaren jarduera bi ziklotan bana daiteke: **ustiapen-zikloa** eta **kapital-zikloa**.

- 2. Kapital-zikloa** urte bat baino luzeagoa den epe batean (> **1 urte**) enpresaren bizitzan eragina duten jardueri dagokie, adibidez, aktibo ez-korrontearen elementuak eskuratzea, eraldaketa prozesuan erabiltzen direnak baina zeinen kontsumoa ustiapen-ziklo desberdinetan burutzen dena.

Kapital-zikloaren partea ere bada ekitaldi ekonomikoa baina luzeagoko epea duten finantza baliabideak eskuratzea, beren erabilera aktibo ez-korrontearen elementuak eskuratu eta ustiapen-zikloen zati bat finantzatzea ahalbidetzen dutelako.

Ziklo honetan inbertitutako dirua urteetan zehar berreskuratzen da aktibo finkoko urteroko amortizazioaren bidez.